

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Disputatio IV. De Satisfactione, quæ est tertia pars materialis Sacramenti
Pœnitentiæ & Indulgentiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

Nec obstat, quòd Ecclesia non possit præcipere actus merè internos. Nam hoc admisso (quòd Nonnulli negāt) non præcipit hic Ecclesia dirigē actus merè internos, sed susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ, quòd est symbolum externum, exigens confessionem extèrnā etiam interiorum peccatorum, uti & dolorem internum; quem proinde Ecclesia compræcipit determinando jus divinum, quatenus id necessariū est ad constitutionē actus extèrni in esse Sacramenti. Quemadmodum potest præcipere verum contractum, veram orationem, veram missæ celebrationē &c. Unde in hōc deficiens posset puniri ab Ecclesia, non quidem per iudicem, quamdiu defectus latet, (idem esset de peccato extèrno, quòd non posset probari) sed per ipsam legē, seu per sententiam à lege latam, si lex aliquam ferret, prout non fert, sed ferendam præcipit c. *Omnis utriusque sexus*. Vide Dicta disp. 3. de Legibus q. 8.

Petes III. an sicut potest iudicio Confessarii pœnitens differre communionem

paschalem, sic & confessionem perficiendam postea per absolutionē? Videtur enim quòd non quia in c. *Omnis utriusque sexus* tantum sit sermo de communionē. Resp. quæstio- nem esse de subiecto non supponente: non enim requiritur iudiciū Confessarii ad hoc; cum annus à Januario inceptus necdum expiret quoad præceptum confessionis. Et sanè hoc est signum, quòd illud ipsum Papa seu Conciliū supposuerit: aliis enim æquē idem de confessione dixisset, quòd de cōmunionē; præsertim cum ratio differēdi cōmunionem potissimū ex confessione ipsa sumatur. Equidem dici potest, quòd etsi à Paschate annus inciperet in sequenti Paschate inclusivè terminandus, adhuc posset iudicio Confessarii differri absolutio: nec oportuerit id specialiter exprimi; utpote quòd satis videbatur contentum in facultate ista circa communionem, ad quam ordinatur confessio, & cujus dilatio potissimū desumitur ex defectu circa confessionem.

iudicio Confessarii differri confessio, nisi communicatio paschalis.

DISPUTATIO QUARTA.

De Satisfactione, quæ est tertia pars materialis Sacramenti Pœnitentiæ, & Indulgentiis.

QUESTIO I.

An & qualis Satisfactio sit à Confessario in Sacramento Pœnitentiæ imponenda?

GENERALITER satisfacere dicitur, quicumque in aliquo genere facit, quòd & quantum debet. Sed strictè loquendo, dicitur is tantum satisfacere, qui alteri præstat quantum est satis animo irato ad ulciscendā injuriā. Et sic satisfactio in ordine ad Deum offerens, est quædā compensatio, qua homo pro peccatis commissis aliquid Deo persolvit. Cum autem duo sint in peccato, videlicet culpa habens adjunctū reatum pœnæ æternæ, quando est mortalis, & reatus pœnæ tēporalis, quæ sæpè manet remissa culpa: hinc duplex est satisfactio, una, quæ est iustitiam Deo pro culpa, quæ coincidit cum contritione & aliis dispositionibus ad justificationem requisitis, alia, quæ satisfacimus pro pœna restante. Quòd fit dupliciter: aliquando enim ab homine suā sponte aut certè extra Sacramentum Pœnitentiæ assumitur aliquid, quòd Deo pro pœna ex peccato relicta exhibet aut persolvit: aliquando in Sacramento Pœnitentiæ à Confessario injungitur pœnitentibus. Et de satisfactione posterioris generis quæ est pars integralis pœnitentiæ, potissimū hic est sermo. De priori vero, quæ est ex opere operantis actum est in *Tract. de Gratia disp. de Merito* q. 7.

DEO I. Confessarius regulariter & per se loquendo debet imponere pœnitentiā satisfactionem. Ita cōmuniter Doctores. Et patet aperte ex *Tridentino sess. 14. c. 8.* ubi tractans de Satisfactione sacramentali ait: *Claves Sacerdotum non ad solvendum duntaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres credunt & debent.* Quòd etiam definit *can. 15.* Ratio est, quòd hoc tribunal sit vindicativum, in quo sacerdos loco Dei absolvit; adeoq; sicut Deus remissā culpā relinquere solet pœnam temporalem satisfactione delendam, sic illam imponere debet sacerdos. Deinde satisfactio est pars integralis hujus Sacramenti; cujus integritatem debet sacerdos curare. Dixi, *regulariter*: nam incapaci, v. g. moribundo extra usum rationis constituto, nulla imponi debet. Idem est, si constaret pœnitentem non indigere satisfactione, neque etiam remedio contra peccatum futurum: quòd rarò constare potest.

In Sacramento Pœnitentiæ est regulariter imponenda satisfactio. Quæ de causa.

Enimverò etsi in hoc de criminibus iudicio congruè ad divinam iustitiam, & ejusdem Sacramenti à Baptismo distinctionem, locum habeat quædam punitio & vindicta, ea tamen mitis est; & maximū quòd agitur

Est nihilominus tribunal gratiæ, non iræ vel pœnarum.

atque intéditur, est remissio delictorū: aded- que meritō censetur tribunal gratiæ. Nec eti- am propterea, id est, ob satisfactionē, existimā- runt, Patres scilicet, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ vel pœnarum, ut optimè Trid. suprà.

3.
Imponenda
regulariter
satisfactio
per modum
præcepti.

Videtur autem omnino dicendum cum Coninck disp. 10. dub. 8. pœnitentiā regula- riter esse injungendam per modum præcep- ti, non autem solum, per modum consilii, ut etiam colligitur ex prius relatis verbis Tridentini sup. & canonibus, ac ulu ipsaque naturā judicii, in quo rei plecti solent pœ- nā præceptivè impositā. Sic etiam in t. 1. o ponitur pars Sacramenti integralis. Nec major alleviatio pœnitentis est, quàm quòd pœnitentia ejus arbitrio relinquatur: cum tamen pro gravibus culpis leves pœnitentias non debeat Sacerdos imponere, sed congruè castigare. Potest tamè juxta Doctores con- munitus simul & saltem ex parte imponi satisfactio sub consilio. Quod interdū expedi- ret scrupulosis, fragilibus, piis, equidè suffi- cientia facturis; quibus ita de fructu sacra- mentali sine speciali vinculo provideretur.

potest tamen
ex parte si-
mul imponi
per modum
consilii.

4.
Debet esse
proportio-
nata pecca-
tis, & qua-
liter.

DICO II. Confessarius debet injungere pœnitentias proportionatas peccatis, tam quoad illorum castigationem, quàm quoad medelam: quantitas verò relinquatur arbi- trio Confessariorum, consideratā qualitate peccati pœnitentis, indulgentiis promeren- dis, & aliis circumstantiis. Est communis. Patet ex Tridentino sup. dicente: *Debent ergo Sa- cerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia sug- gesserit, pro qualitate criminum & pœnitentium facultate salutare & convenientes satisfactioes injungere, ne si forte peccatis conniveant, & indul- gentiis cum pœnitentibus agant, levissima quedam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur.* Deinde subjul- git: *Habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteri- torum peccatorum vindictam & castigationem.* Debent igitur Confessarii, quantum fieri potest, pro majori crimine majorem satis- factionem imponere; quæ potissimum simul sit contra peccata futura conveniens medi- cina. Relinquitur autem quantitas de cete- ro Confessarii arbitrio juxta illud Triden- tini: *Quantum spiritus & prudentia suggererit.* Idemque satis colligitur ex cap. *Deus qui, de Pœnit. & remiss.* Ratio est, quòd hoc Sacra- mentum sit institutum in bonum & utili- tatem pœnitentis, sicut medicina in bonum corporaliter infirmi: adedque sicut in hoc curando non solum morbus, sed etiam cōditio ægroti attenditur; sic in pœnitente non tantum peccata secundum se debent attendi, sed etiam qualitas personæ, v. g. an pœniten- tiam implebit, an non retrahetur à confes- sione, an non fiet pusillanimis &c.

5.
Mortis Ri-
tualis Ro-
mani.

Quare (inquit *Rituale Romanum tit. de Sa- cram. Pœnit. alloquens ministrum*) *caver, quan- tum fieri potest, ut contrarias peccatis pœnitentias in-*

jungat: veluti avaris elemosynas, libidinosis jejunia vel alias carnis afflictiones, superbis humiliatis offi- cia, desidiolis devotionis studia. Rarius autem vel fer- rius consentibus, vel in peccata facile recidentibus, utilissimum fuerit consulere, ut sapes, puta semel in mense, vel certis diebus solemnitibus confiteatur, & si expediat, communicent.

Alioquin juxta Doctores præstat sapè prudenter dissimulare, minores pœnitentias injungendo, quàm nimia austeritate homines à Sacramento detertere. juxta illud quod dic- tur cap. *Alligant 26. q. 7.* ex Auctore Operis imperfecti: *Est erratum modicam pœnitentiā im- ponentes, nonne melius est propter misericordiam ra- tionem reddere, quàm propter crudelitatem? Quare infert Coninck sup. n. 73. sacerdotem nunquā debere talem injungere pœnitentiā, quam omnino credit pœnitentem ex aliqua imbecillitate non impleturum.*

Nota I. quòd licet ad satisfaciendum uti- lissima sint jejunium, oratio & Eleemofy- na, quia peculiariter sunt pœnalia; nihilominus quævis alia bona opera possunt in- jungi, sive interna, sive externa, sive libera, sive etiam præcepta. Nam hæc omnia ope- ra sunt alioquin satisfactoria. Opera quoque interna satis sunt sensibilia per impositio- nem & acceptationem, ut sint pars Sacra- menti: ipseq; minister fungitur vice Christi in hoc velut divino foro, adedque potest præcipere interna. Opera verò præcepta si im- ponantur, nascitur inde saltem specialis im- plendi obligatio. Nec ratio præcepti impe- dit, quòd minus opus sit satisfactorium ex opere operantis: adedque si imponatur à Sacerdote, fiet sacramentaliter satisfactorium. Quia tamen impositio operum liberorum magis punitiva est, meliusque cavet futura peccata, regulariter est adhibenda, saltem si- mul cum impositione operum præcepto- rum.

Quando itaque Confessarius non im- ponat se injungere rem præceptam, intelli- gitur pœnitentia de re aliàs indebita. Unde si injungatur jejunium, auditio missæ &c. Confessarius aliud non declarat, pœnitens non satisfaciet jejunando aut audiendo Missam, ad quod alioquin ex præcepto aut vo- to erat obligatus: hæc namque censetur magis confessarii; cum regulariter & congruen- tius soleant injungi opera aliàs indebita. Nisi forte obligatio alia per accidens & præter intentionem superveniat, vel sit in- solita & extraordinaria, v. g. si pœnitentia fuit de eroganda eleemofyna, & occurrat pauper extremè indigens, tunc enim eadem eleemofynā implebitur obligatio naturalis & sacramentalis. Simili modo si Confessarius injunxit auditionem Missæ quotidianam per unum mensem, non censetur voluisse obligare, ut occurrente festo pœnitens audiat duas. Sic etiam etsi posset in pœ- nam imponi vitatio occasionis proxime, restitutio debita ex justitia &c. quando ta- men hoc non satis explicat Confessarius, censetur

cenfetur tantum penitenti declarare obligationem intrinsecam, ac exigere propositum faciendi, quod de per se debet facere.

Quia verò de quibusdam operibus in particulari Nonnulli dubitarunt, aut dixerunt, ea non posse imponi, notanter de confessione, communione, ac denique oratione pro aliis, etiam defunctis: probatur oppositum in primis de confessione ex ipsa praxi, & quia confessio est optimum opus, maximeque idoneum ad curandas pravas consuetudines & impediendam reincidentiam. Cavendum solum, ne iungatur cum injusto gravamine penitentis repetitio criminum non necessaria.

Quantum ad communionem, patet: tum quia illam potest præcipere Ecclesia; ergo & iudex in Sacramento: tum quia rectè imponitur, & imponi solet lucratio indulgentiæ, quæ communionem frequenter supponit ac prærequirit. Immo rectè non possit Ecclesia, possit equidem Confessarius imponere non sacrilegam: plus enim hic potest circa interna; cum etiam merè internum opus possit præscribere. Addo interdum etiam imponi posse abstinentiam à communionem. Primo, si ipsa communitio foret malè sumenda. Secundo, si expediat reverentiæ Sacramenti, mortificationi penitentis &c. subinde abstinere. Tunc enim abstinentia rectè consulitur; quidni ergo à iudice præcipiatur? Præcipit quoque Ecclesia abstinentiam à secunda communionem, & juxta Nonnullos in die veneris sancto ab omni, possitque ex causa idem præcipere aliis diebus aut certis personis: quidni ergo similiter possit Confessarius?

Denique quoad orationem pro vivis aut defunctis probatur, primo ex usitata praxi. Secundo, quia etsi eis applicetur vis imperatoria, possit vis satisfactoria applicari ipsi oranti. Tertio, quia etsi defunctis aut aliis applicaretur etiam satisfactio ex opere operantis, possit & necessariò deberet (quidquid intenderet minister aut penitens) satisfactio quæ sacramentalis, sive ex opere operato, prodesse soli penitenti, qui factum seu effectum sacramentalem (ut inductione patet) non potest aliis communicare. Confirmatur: quia dum imponuntur Liturgiæ cum precibus adjunctis, imponuntur orationes contentæ, quæ pro variis vivorum & defunctorum necessitatibus ex parte funduntur. Unde meritò *Catechismus Romanus de Sacram. Pœnit. § 63* commendat Sacerdotibus, ut huiusmodi orationes pro defunctis penitentibus iungant.

Nota II. quòd dum Confessarius in impositione penitentia determinat certum tempus debeat in eo impleri, ut et. Nec tamen eo elapso expirat, nisi ex circumstantiis colligatur Confessarium noluisse ultra determinatum tempus obligare: quia regulariter non tamen attendit

rationem temporis, quàm operis in se. Si autem nullum tempus fuerit determinatum, implenda est primà opportunitate, sic ut non diu differatur: immo dilatio valde notabilis penitentia gravis possit esse mortalis, juxta Doctores communiter; ut patet à simili in toto: quàmvis hoc non tam facile contingat, secluso culpabili oblivionis periculo aut erronea existimatione penitentis. Quod verò *Diana P. 2. Ty. 15. Resol. 53.* pro dilatione notabili præfigit tempus unius anni, omnium id arbitratur *versus quaest. 13. sect. 6.* relinquens id definiendum arbitrio prudenti, pro varietate rerum sive penitentiarum, personarum & occasionum.

Nota III. ex *Rituale Romano* peccatis occultis quantumvis gravibus non esse iungendam penitentiam publicam, utpote infamativam penitentis. Secus est de peccatis publicis: ut contra *Navarrum* docent communiter Doctores. Immo hoc aliquid est necessarium, quando scilicet scandalum datum non possit aliter reparari.

Nota IV. Usitatè quidem & consultius satisfactio imponi ante absolutionem, posse tamen etiam immediatè post imponi quia adhuc durat idem iudicium. Ita communiter Doctores. Porro congruentius præcedit, ut ex ipsa penitentia humili acceptatione crescat dispositio penitentis ad effectum principalem. Addunt Nonnulli, ne fortè postea penitentiam acceptate recuset. De quo tamen rariùs est timendum circa ritè dispositos. Addi etiam passim solet, quòd cum satisfactio sit pars integralis quasi materialis, debeat præcedere formam. Verum constat eam, etsi prius imponatur, equidem semper in executione formam sequi. A qua etiam satis determinatur, etsi postea imponatur: tum ipsa impositio, quæ est sententia secundaria; tum absolutione, quæ facit, ut sit sacramentalis. Non potest tamen ipsa impleri ante absolutionem; ut constat ex usu, idcirco etiam observando, quòd satisfactio debeat residuum poenæ restantis post culpam remissam, cuius remissio fit per absolutionem, & præcedere debet remissionem poenæ. Potest tamen interdum Confessarius dilaturus absolutionem, interea ad probandam penitentis dispositionem, aliquid ab eo exigere: præsertim ut impleat priorum confessionum penitentias à se neglectas. Videri etiam possit sacramentalis, quæ ante absolutionem impleatur, si verum & probandum sit, quòd ex *Palatio* refert *Lugo de Pœnit. disp. 4. n. 170.* Græcus non solitus absolvere ante expletam poenitentiam. Quamquam *Scotus d. 16. q. 1. n. 7.* dicat, quòd satisfactio debet sequi Sacramentum Pœnitentiæ ad hoc, ut habeat efficaciam... *Ista enim sententia Sacerdotis sic absolvit, quòd tamen ligat, ad satisfactionem scilicet pro restanti poena temporali.*

Aliàs implenda est primà opportunitate.

An vel qua dilatio gravis.

Occultis peccatis est imponenda: publicis peccatis imponi potest, & interdum debet.

12. Rectius, non necessariò imponitur ante absolutionem.

QUESTIO II.

Qualiter Satisfactio à Confessario
imposita sit acceptanda & im-
plenda à pœnitente?

13.
Tenetur pœ-
nitens pœ-
nitentiam
congruam
acceptare.

DICO I. Obligatur Pœnitens ad acceptandam pœnitentiam congruam & discretam. Ita plerique Theologi, & Recentiores ferè omnes, contra *Gabrielem* & alios. Probatur I quia Christus *Joan. 20.* dedit Sacerdotibus judiciariam potestatem ligandi: quam potestatem etiam referri ad injungendam pœnitentiam, & eatenus in Sacerdotibus residere, docet *Tridentinum sess. 14. cap. 8. & can. 15.* Ergo tenetur pœnitens illam acceptare: nam potestati præcipiendi & ligandi correspondet obligatio acceptandi & implendi.

Probatur II. ex communi usu & sensu non tantum Confessariorum, sed etiam pœnitentium, qui non dubitant, quin à Confessariis possint adstringi ad suscipiendam & exequendam pœnitentiam. Confessariis bene visam, quando non existimant se habere legitimam excusationem. Huc accedit natura judicii: nam qui judicio alicujus subditur, debet parere sententiæ in eo latæ. Accedit etiam, quod juxta *Tridentinum sup. cap. 5.* pœnitens debeat integrè confiteri, etiam in ordine ad hoc, ut Confessarius ei imponat congruam pœnam; ergo similiter pœnitens debet illam suscipere. Denique cum satisfactio tamquam pars integralis debeat à Sacerdote imponi, consequenter debet eatenus à pœnitente acceptari.

14.
Occurritur
taciè obje-
ctionibus.

Verum quidem est posse pœnitentem etiam satisfacere per alia bona opera, nec per se obligari ad satisfaciendum in hac vita pro pœna alioquin debita in purgatorio: ex susceptione tamen hujus Sacramenti obligatur suscipere & exequi pœnam in eo injunctam: cum is qui judicio subicitur teneatur sese sententiæ judicis conformare. Est quidem hoc judicium voluntarium peccatori, ut accedat ad unum aut alium Sacerdotem, sed necessarium est, ut accedat ad aliquem, & ita ad si non erit ei liberum, si nolit acceptare, tamen ab uno injunctam, quærere alium, sed tamen ab aliquo pœnitentiam acceptare tenebitur, ut absolvatur.

15.
Conclusio
non contra-
riatur Sco-
tus: cujus
mens decla-
ratur.

Nec adversatur *Scotus d. 19. num. 27.* & alibi, etsi ordinariè in contrarium citetur: non enim docet sacerdotem non posse pœnitentem adstringere ad acceptandam pœnitentiam, aut obligari ex justitia ad pœnitentem tali casu absolvendum, sed charitati esse conformius, ut absolvat pœnitentem, qui ex nimia animi fragilitate & difficultatis apprehensione nollet ullam pœnitentiam peccato condignam acceptare.

De qua expresse loquitur supra, & in *Reportatis Edit. Colon. ibidem n. 14.* Prout fultus expendit *Bosco de Sacram. Pœnit. sect. 13. Concl. 9.* ad quem studendo brevitati Lectorem remitto. Et allegat *dis. 15. q. 1. n. 14.* illud *Isaie 42.* (quod de Christo recitatur *Math. 12.*) *arundinem quassatam non confringes, & lignum fumigans non extinguet.* Idque *Scotus* rectè docet: cum etiam juxta alios sit in arbitrio Sacerdotis, attentà fragilitate pœnitentis, aliisque circumstantiis, injungere levissimam pœnitentiam pro gravioribus peccatis. Non suadet tamen, expresse saltem, in simili casu imponi aliquam, licet levissimam pœnitentiam: sive quia consuetudo ista tunc fortè non omnino obtinuerat, sive quia levissima pœnitentia respectu graviorum peccatorum est moraliter nulla.

DICO II. Satisfactionem legitimè impositam & acceptatam tenetur pœnitens implere sub mortali, si materia sit gravis. Omnes Theologi, excepto ferè *Coletano*, si patet à fortiori ex dictis *Concl. præc.* confirmatur: quia legitimo præcepto, quale hic est, debet parere subditi sub gravi obligatione, si materia sit gravis. Quod addo: quia sic, in aliis præceptis, sic etiam in hoc excusat materia levitas à mortali; ut si v.g. pœnitens omittat tres aut quatuor orationes Dominicis, sive pœnitentia sit totalis, sive partialis.

Potes, An pœnitentia gravis imposita pro culpis levibus vel aliis confessis etiam obliget sub mortali? Resp. probabiliter quod sic: quæ etiam tunc velum subest præceptum, & adest materia sufficiens. Oppositum tamen est etiam valde probabile, & fortè probabilius; quod docet *Sparex* cum pluribus aliis: nam gravitas præcepti seu obligationis non est præcisè attendenda ex ipsa materia pœnitentiæ secundum se, sed simul ex radice obligationis seu præcepti, ultra quam non censetur potestas judicis se extendere; quæ radix seu causa cum sit levis, scilicet culpa venialis aut non necessariò confitenda, & propterea nunquam sit gravis obligatio acceptandi, sic nec esse videtur gravis obligatio adimplendi. Quare pœnitentia alioquin gravis censetur in talibus circumstantiis levis materia præcepti, quia scilicet imponitur & spectatur tamquam pœna materiæ, quæ in hoc tribunali est levis. Et indubiè sic potuisset potestas judicis in hoc tribunali à Christo fuisse restricta, idque valde congruè: adeoque sic factum esse censeri potius debet, quam aliter (quod usque non constat de contrario) quod faceret ad oneris augmentum in hoc foro, potius facilitando, quantum fieri potest, quam aggravando. Estque à fortiori id verum, quando Confessarius materiam hujusmodi intenderet solum imponere sub levi obligatione: cum instar legislatoris possit materiam alioquin gravem leviter præci-

praecipere: quidquid Nonnulli id in dubium vocare aut negare voluerint.

DICO III. Pœnitens obligatur pœnitentiam à Confessario injunctam implere per se ipsum. Est communis doctrina, quam approbavit Alexander VII. reprobando ad minus tamquam scandalosum: *Pœnitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius pœnitentiam adimiat.* Unde inter pœnitentis actus recenset *sententium in Decreto de Armenis, satisfactionem pro peccatis secundum arbitrium Sacerdotis.* Et *Tridentinum sess. 14. c. 3.* enumerat satisfactionem inter ipsius pœnitentis actus. Et consonat ratio seu scopus ipsius satisfactionis seu pœnitentiæ, apud *Trid. sup. c. 8.* quæ ipsi proinde contenti injungitur. Itaque probatur: nam obligatio ista est personalis, quatenus pœnitens tamquam reus ita castigetur pro peccatis commissis. Excipe, quando Confessarius aliud exprimit, aut quando pœnitentia consistit in operibus, quæ per alium tamquam merum instrumentum eadem bonitate fieri possunt, v.g. datio eleemosynæ; nisi & hanc Confessarius vellet ob justam causam immediate erogari ab ipso pœnitente. Adhuc tamen manet dubium, ac inter Doctores utrimque controversum, an dum auctoritate Sacerdotis (quam expresse prærequirit *S. Bonav. d. 20. p. 2. a. 1. q. 1. in Corp.* quamvis interdum in contrarium citetur) pœnitentia v.g. jejunium, auditio missæ &c. etiam per alium fieri potest, hæc ipsa habeat alium effectum, quam ex opere operantis, instar cæterarum satisfactionum, quæ sunt pro aliis, adeoque effectus Sacramentalis solum respondeat molestiæ sive operæ, qua procurari debet substitutus; ut varii censent: an vero etiam ipsum, opus substituti in se habeat effectum Sacramentalem respectu contentis; prout alii censent. De quo non extat revelatio aperta voluntatis Christi, à qua res ista pendet: quamvis priori sententiæ favere videatur Doctrina Conciliorum, requirentium satisfactionem quam si propriè actum pœnitentis ipsius.

DICO IV. Pœnitens excusatur à pœnitentia, si sit illi facta impossibilis ratione paupertatis, infirmitatis &c. Secundò si ob gravitatem sit injusta. Tertio si non potest eam implere sine infamia. Quarto si sciat confessionem non fuisse validam. Quintò si pœnitentiæ sit oblitus, sive culpabiliter, sive inculpabiliter. Neque tunc debet repeti prior confessio, ut Quidam sine fundamento dixerunt; sed peccatum dumtaxat oblivionis, si fuerit ipsa culpabilis, est in proxima confessione aperendum; ut communiter alii Doctores tradunt. Unde oblivio suppositi pœnitens sit liber ab obligatione implendi, uti ab obligatione aliorum præceptorum, quæ ob ignorantiam aut aliam causam non potest servare. Nullo verò jure præscripta est ob-

bligatio ob hoc iterum confitendi peccata semel ritè confessæ & absoluta, aut aliquid excusandi loco pœnitentiæ oblitæ. Sed ad summum erit obligatio, ut si oblivio accedat tempore, quo Sacerdos fortasse recordetur pœnitentiæ quam injunxit, teneatur pœnitens ad eam redire, & interrogare. Quòd si nec Sacerdos recordetur, non oportet, ut alia imponatur: immo nec imponi potest, quæ sit propriè sacramentalis, si amplius non duret moraliter prius iudicium. Hoc tamen moraliter adhuc durante (in quo tempore deterrando mirè variant Auctores) si Sacerdos imponat novam pœnitentiam, deberet illam pœnitens implere. Immo dubitari posset, an non teneretur tali casu, ad perficiendum Sacramentum, novam petere; uti teneretur petere primam, si Sacerdos esset oblitus aliquam imponere.

QUESTIO III.

De Effectu Satisfactionis Sacramentalis.

DICO I. Satisfactio sacramentalis tollit aliquid pœnæ ex opere operato. Ita passim Doctores. Probatur: quia sicut Sacramentum integrum, ita quælibet ejus pars debet habere vim efficiendi ex opere operato id, ad quod directè est instituta: atqui satisfactio sacramentalis est instituta ad delendas pœnas, ut constat ex *Tridentino sess. 14. c. 3.* & communi sensu Fidelium: ergo &c. Confirmatur: quia cetera Sacramenta & Sacramentorum partes habent suos proprios effectus ex opere operato, & specialiter ipsa absolutio in præsentì Sacramento sic habet pro effectu remissionem peccati quoad reatum culpæ: ergo similiter satisfactio habet suum proprium effectum (qui est juxta *Tridentinum supra.* plena & perfecta etiam quoad reatum pœnæ remissio peccati) ex opere operato.

Delet autem pœnam cum proportione à Deo taxata, nobisque ignota; eo equidem majorem, quo ipsa est in ratione satisfactionis operis (in quo specialiter consideratur pœnalitas) major, & serventiùs, ac meliori dispositione adimpletur: quemadmodum formæ seu causæ naturales, ipsaque Sacramenta operantur alios suos effectus cum proportione ad dispositionem illius, cui effectus est applicandus, vel qui illum in se operatur.

Quia verò satisfactio Sacramentalis etiam est instituta ad faciùs cavenda in posterum peccata, existimat Suarez per eam opportuno tempore conferri gratias prævenientes, quibus pœnitens juvetur ad peccata vitanda. Quòd esto sit probabile, quando saltem pœnitentia non solum est

20.
Satisfactio sacramentalis delet pœnam temporalem ex opere operato.

21.
Juxta quam proportionem id fiat.

22.
Incertum, an conferat gratias prævenientes.

satisfactoria, sed etiam medicinalis seu in cautelam futurorum peccatorum: tamen incertum est, & negatur à *Lugo* & aliis. In quo varii Doctores volunt per eam etiam conferri gratiam habitualem ex opere operato. Sed hoc non habet sufficiens fundamentum: cum satisfactio eam non significet, nec ad conferendam illam legatur instituta, prout instituta est, ut imponatur in vindictam præteritorum peccatorum, & ad præcavendum futura. Deinde gratia habitualis jam fuit causata per absolutionem, in qua Sacramentum Penitentiae essentialiter completur: ergo novam gratiam non causat satisfactio subsequens, eatenus solum integrans hoc Sacramentum, quatenus pertinet ad completam peccati remissionem, scilicet quoad residuum poenae temporalis post culpam in absolutione remissam restans. Ita communius Doctores: quorum opinionem *Turrianus* ineptè appellat temerariam.

23.
Impletur poenitentiam in malo statu satisfactio obligationi.

DICO II. Satisfactione impletà in mortali satisfactio obligationi, & probabiliter deletur poena. Prima pars est communis. Ratio est: quia per talem satisfactionem ponitur substantia actus præcepti; quod sufficit, ut in aliis præceptis & legibus patet. Posset quidem Confessarius obligare ad implendam poenitentiam in bono statu, non censetur tamen id facere, ut satis constat ex sensu communi, & ex eo quod sæpè imponantur poenitentiae menstruae vel diuturniores interea certò relapsuris.

24.
An obimeat effectum remissionis poena.

Opinio affirmativa Scoti & plurimum aliorum suadetur.

Secunda pars est satis controversa. Plures illam simpliciter negant. Plures alii distinguunt, existimantes satisfactionem in malo statu impletam, non quidem delere poenam pro tunc, sed postea oblato obice seu recuperato statu gratiae. Sed illam simpliciter intellectam modeste asserit *Scotus* tamquam probabilem, quem præter suos sequitur *Joannes Medina, Vasquez, Pavarrus, Kellisonus, Diana* & alii plures apud *Aversa q. 14. sect. 8.* Probatur: quia non satis apparet, cur status peccati censetur obex in ordine ad remissionem poenae restantis pro peccatis remissis, illam saltem quae fit ex opere operato: nam ibi non ita attenditur dignitas ipsius operantis, quam dignitas operis, quatenus facti juxta institutionem Christi, cui ipse satisfactionem suam condignam applicavit. Sicut ideo juxta ipsum *Suarez, Lugo* & alios non obstat effectui Satisfactionis, quod ipsa sit opus naturale, aut etiam aliquà circumstantià vitiatum. Maxime quia etiam homo operans de facto non fit in statu gratiae, in illo tamen fuit, quando peccata per Sacramentum fuerunt remissa quoad culpam. Nec ex ullo capite probatur, cur talis ob reincidentiam in statum peccati sit incapax remissionis poenae temporalis, saltem faciendae ex merito seu satisfactione condignà Christi vi Sacramenti.

25.

Confirmatur: quia alioquin Ecclesia de-

beret curare, ut poenitentes solverent suas poenitentias in statu gratiae: nec deberet permittere Confessariis, quod imponant poenitentias diuturniores; cum subit evidens periculum, quod saltem ex toto non implebuntur in gratia. Deinde sic facile patet, quod implentes poenitentiam in malo statu ne quidem venialiter peccent: hoc autem difficile est in altera opinione: juxta quam tales privarent partem Sacramenti sua speciali significatione & proprii effectus operatione. Nec excusat hujus effectus reviviscentia: sicut reviviscentia Baptismi non excusat, quod minus peccet suscipiens Baptismum cum obice. Adde, non subesse fundamentum istius reviviscentiae: quam proinde non admittunt plures alterius opinionis fautores: sed si verè non profit satisfactio dum impletur, non prodest unquam postea instar operis mortui.

Nec dici potest constitutum in malo statu esse incapax remissionis poenarum temporalium: nam etiam existens in statu damnationis mediante satisfactione accipit remissionem poenarum temporalium restantium post peccata remissa, ut habet verior doctrina tradita *Disp. 7. de Pecc. mort. & ven. q. 2.* Deinde saltem peccator non est incapax remissionis ejusmodi in hac vita, quando non intervenit nova gratia, quae fit faciendae peccatori, sed gratia jam facta est ei dum justus erat; prout contingit in satisfactione sacramentali, quae fuit à Sacerdote præfixa peccatori in Sacramento justificato, in eandem commutatà purgatorii poenae; postea verò hic solum solvit seu implet, quod ita præfixum est. Ex quo etiam colligi potest differentia inter effectum Satisfactionis sacramentalis & effectum satisfactionis Sacrificii Missae: nam in hoc debet à Deo fieri de novo gratia homini jam existenti in malo statu, qui (ut alii urgent) est eà indignus, acceptando videlicet satisfactionem in favorem illius. Ob quod etiam communiter existimatur Deus non acceptare indulgentiam tali concessã (quamvis tamen neutrum horum certò constat) at in poenitentia sacramentali acceptatio est facta in ipsa impositione poenitentiae, juncta absolutioni; pro tunc autem poenitens erat justus.

Non obstat etiam, quod satisfactiones solum juratorum sint expiatoriae poenarum temporalium, ut colligitur ex *Tridentino sess. 14. c. 8.* Nam præterquam quod hoc negent Nonnulli, præsertim *Scotista*, & ex istis aliqui specialiter contendunt satisfacere posse peccatorem saltem de congruo, sicut de congruo mæseri; prout etiam de facto peccatori remittitur poena æterna ob contritionem, & juxta modum ejusdem pars simul aliqua poenae temporalis aut interdum tota velut ob meritum congruum: dico *Tridentinum* eatenus solum loqui de satisfactionibus condignis ex opere operantis.

Itaque tunc non attenditur honestas, supernaturalitas, status gratiæ, quatenus est ex parte operantis; sed sola dignitas & vis operis ut facti secundum institutionem Christi: sicut actio ministri confitentis & confitentis Sacramentum habet effectum gratiæ ex opere operato in suscipiente; etsi ipsa sit vitata per malam intentionem. Idem esset de sumptione Eucharistiæ factâ à justo ob vanam gloriam, si (quod Nonnulli dixerunt) ipsa sumptio alioquin sit etiam causa gratiæ.

QUESTIO IV.

Qualiter possit Pœnitentia semel injuncta mutari?

SUPPONO neminem propriâ auctoritate posse mutare pœnitentiam, etsi in meliorem: hoc enim spectat ad officium Judicis, non Rei. Aliud est in voto, quod uti quisque sibi imponit quatenus est Deo gratiam, ita etiam in aliud Deo gratius mutare potest. Ita communiter Doctores; pauci doceant posse sic mutari in meliorem: quod quidem non improbabile existimat Diana, alii tamen improbabile censent. Confirmatur: quia ad satisfactionem obligatur pœnitens ex præcepto Confessarii; subditus autem nequit propriâ auctoritate mutare præceptum superioris in aliam materiam etiam meliorem. Quemadmodum similiter dum Pontifex pro indulgentiis lucrands præscribit certa opera, non possunt ea fideles auctoritate propriâ mutare in meliora. Nihilominus si pœnitens antecedenter adimpletionem pœnitentiæ per privatas satisfactiones extinxisset totum debitum pœnæ temporalis restantis ex peccatis confessis, idque ei satis constaret (quod non est natum fieri) eo ipso tolleretur indirectè obligationem pœnæ sacramentalis, ablato obligationis fundamento, quod est pœna temporalis restans, prout etiam de indulgentiis mox dicitur.

Supponunt etiam Doctores communiter pœnitentiam quatenus imponitur in vindictam posse commutari ab eo, qui potest concedere indulgentias, idque indirectè, quatenus per eas subtrahitur materia satisfactionis, videlicet debitum pœnæ, & consequenter obligatio satisfaciendi. Quod etiam supponere videtur Innocentius III. cap. Cum ex eo, de Pœnit. & remiss. Unde iidem Doctores censent, promerentem indulgentias, quæ videantur non minores debito pœnæ, non peccare omittendo pœnitentias injunctas in meram vindictam. Quàmvis addant non esse conatum, eò quòd homo sit incertus, quantum pœnæ persolvendum habeat, quantumque indulgentiarum promeretur.

Res tamen hæc habet aliquam difficultatem, ob quam nonnulli Recentiores post Andream Alensem & alios Antiquos docent remanere obligationem implendi pœnitentiam sacramentalem, etsi non remaneat tanta pœna luenda; idque ex præcepto judicis & integritate Sacramenti. Quemadmodum est obligatio subeundi sententiam Confessarii de peccatis quoad culpam per contritionem jam remissis. Nihilominus responderi potest, satis constare de obligatione confessionis, non autem de obligatione satisfactionis vindicativæ, fundamento sublato, seu pœnâ jam deletâ, sed potius constare oppositum ex sensu communi. Unde etiam non debuisset Confessarius pœnam vindicativam ab initio imponere, quando scivisset totam pœnam in foro Dei esse deletam. Concurrit enim satisfactio tamquam pars, quatenus ad plenam atque integram peccati, etiam quoad pœnam, remissionem requiritur, ut colligitur ex Tridentino sess. 14. c. 3. plena autem atque integra peccati remissio tunc supponitur. Immo Arriaga d. 24. sect. 5. rejicit Suarium quatenus hic præfatam doctrinam limitat ad pœnitentiam quâ vindicativam, seu quâ non medicinalem: eò quòd Bonifacius VIII. aliis non reprehendisset Confessarios, qui anno Jubilæi imponebant alias pœnitentias, nec Innocentius III. c. Cum ex eo, dixisset Indulgentiis enervari satisfactiones sacramentales, si semper maneret sufficiens ratio eas imponendi & implendi per modum medicinæ. Et planè dum olim de injunctis pœnitentiis solebat fieri relaxatio totalis vel partialis, existimabant fideles, se simpliciter esse liberatos ab impletione pœnitentiarum sic relaxatarum, sine consideratione hujusmodi distinctionis sive limitationis. Vide Arriaga supra: qui ultro tamen foret non tolli obligationem velut juris naturalis adhibendi medicinam, quatenus foret vitiationi peccatorum necessaria, etiam independentè à mandato Confessarii.

Dico I. potest quilibet Confessarius pœnitentiam ab alio, etiam Episcopo, aut altero superiore injunctam commutare. Ita communiter Doctores contra Sotum & quosdam alios; qui tamen fatentur id fieri posse, quando acceditur idem Confessarius, conformiter ad naturam judicii; dum non constat judici, postquam semel functus est officio, ademptam esse potestatem se denuo in judicium intromittendi. Quod in præsentia non constat, quin potius ex sensu & praxi communi oppositum. Verùm pariter praxis & sensus communis Doctorum & Confessariorum docet id, quod habet nostra Conclusio. Quæ probatur: quia etsi adeatur alius Confessarius, idem tamen est tribunal, idemque judicium ejusdem potestatis: unde sicut judex qui in alterius munus

30. Obicitur contra diffultas.

Solutio.

An sit facienda hic distinctio inter pœnitentiam quâ vindicativam & quâ medicinalem.

31. Quilibet Confessarius potest commutare pœnitentiâ, etiam ab altero, esse superioris injunctam.

nuq. succedit, potest mutare taxatas à priorè iudice poenas; ita non est ratio, cur in hoc tribunali idem fieri nequeat, saltem dum subest legitima causa. Nec quoad potestatem absolvendi & ligandi in hoc foro unus est altero superior vel inferior; sed hæc potestas immediatè exercetur vice Christi, sub quo quilibet sacerdos est supremus iudex, etsi inferior debeat à superiore recipere jurisdictionem sive materiae applicationem.

32.

Communior sententia excipit penitentiam inpositam pro reservatis.

Excipiunt tamen Doctores communis (contra Vasquez & quosdam alios non probabiliter oppositum docentes) casum, quo penitens habet peccata reservata, à quibus directè fuerat absolutus: nam quando Sacerdos non potuit primò causam cognoscere, non videtur circa illam quidquam posse immutare; cum reservatio fieri videatur non tantum propter absolutionem, sed peccatum sit etiam propter penitentiae impositionem reservatum. Quare reservatione per confessionem etiam invalidam ablata, manet obligatio penitentiae impositae (non tamquam sacramentalis, sed tamquam reservationi respondentis) quam potest quidem inferior sacramentalem facere, & consonum est; non tamen tollere.

33.

Differentia inter commutationem illius & voti reservati.

Neque obstat exemplum de commutatione voti reservati, quòd non censetur amplius reservatum id, in quod commutatur. Nam commutatio voti tribuit alteri facultatem faciendi, aut votum quod reservatum est, aut aliud quod noscitur non esse ex reservatis, non imposito illi præcepto fundato in simili altiori potestate. At penitentia instar præcepti imponitur simul ex altiori ista potestate, reservationi peccati respondente: ideoque res præcepta reservata manet, quemadmodum reservata erat absolutio peccati, etiam in ordine ad præceptum poenae reservati. Ad hoc tamen forte responderet quis reservationem quidem fieri partim ob impositionem poenae, tamen etiam ob alios fines, quibus factum est satis, nempe ob comparitionem coram superiore, efficaciores instructiones, timorem peccandi &c. Quare ob unicam illam rationem non videtur manere peccati reservatio, adeò odiosa: quin potius videtur dicendum planè tolli reservationem per absolutionem. Quæ responsio difficulter improbari posse videtur. Et juxta hanc consequenter posset Sacerdos simplex ex justa causa commutare penitentiam mortalibus reservatis semel directè absolutis impositam.

Opposita sententia non potest efficaciter improbari.

34.

Communitio locum habet etiam in penitentia medicinali.

Adverte autem Conclusionem intelligi non tantum de penitentia vindicativa (ut Quidam voluerunt) sed etiam de medicinali seu præservativa: cum sit par ratio, nec in praxi Confessarii inter unam & alteram faciant aliquam differentiam. Quando tamen medicina imposita esset unicum medium præcavendi peccata, deberet etiam

sponte ab ipso penitente abhiberi, nec posset rectè à Confessario tolli; sed an valide, sic ut penitens non teneretur quantum est ex præcepto Confessarii, dubium est.

Commutatione autem facta valde probabiliter liberum est penitenti eligere alteram; cum fiat in ejus favorem, quo non tenetur uti; sicut de voti commutatione dici solet.

Dices, per posteriorem sententiam revocatur prior, imponiturque novum præceptum, ergo non pendet deinceps electio ab arbitrio penitentis. Responderi potest, esse revocationem per novum præceptum tantè conditionatum, nisi malit penitens tenere prius. Alioquin si Sacerdos aliud intenderet, deberet penitens determinatè secundam implere. Estque aliqua disparitas in commutatione voti: nam illa fit sine impositione præcepti, sed datur facultas assumendi voto aliam rem.

Dico II. Non potest quis mutare penitentiam alterius, nisi intra confessionem, & habità saltem confusà peccatorum, notitià. Prima pars est communis Doctorum Ratio: est: quòd impositio novae penitentiae sit actus clavium; adeoque debet fieri intra confessionem, sicut impositio prioris. Deinde non est iudex nisi in confessione.

Excipe casum, quo acceditur idem Confessarius intra tempus, quo adhuc ipsius iudicium moraliter censetur durare. Ad quod requiri solet propinquitas temporis. In cuius tamen determinatione variant Doctores: nam alii requirunt, ut fiat statim seu continuò: alii determinat tempus mediæ horæ, alii tempus unius aut alterius diei, alii tempus tridui, aut etiam octidui. Denique *Lugo* non aliud tempus determinat, nisi intra quod Confessarius recorderetur confessionis vel factis penitentis. Quod confirmat exemplo ipsius penitentiae sacramentalis, quæ post longum tempus impleta sufficiens unitur reliquis partibus. Et quidem sufficiens unitur reliquis partibus, etiam implenda demum foret intra septennium. Ex quo tamen non sequitur sententiam esse iudicium Confessarii durare moraliter per septennium. Aliud est de satisfactione: ipsa enim manet post finitam sententiam iudicis implenda cum suo tractu temporis vel obligationis à reo susceptæ in posterum præstandi mandatum.

An autem necessarium sit, ut penitens aperiat Confessario prius talem vel talem penitentiam accepisse, & similiter ut eandem intendat Confessarius commutare: an verò sufficiat penitentem simpliciter eadem peccata denuò confiteri, eorumque penitentiam quasi tunc primò accipere, non ita constat. Postremum suffocet variè censent. Sed plures contradicunt: eò quòd sic procedendo videatur à secundo Confessario simpliciter imponi novum præceptum priori relicto; adeoque penitens vide-

videatur obligatus ad utramque poenā proportionatē ad gravitatem illius & materiae confessionis, necessariae scilicet vel liberæ.

Secunda pars Conclusionis est communior Doctorum. Probatur: quia impositio poenitentiae est actus judicialis; debetque fieri cum proportionem ad multitudinem & gravitatem peccatorum; ergo non potest fieri, nisi præhabita illorum cognitione.

Contrarium tamen docet Navarrus c. 26. n. 22. & plures alii, quorum opinionem Diana P. 2. Traçt. 1. Miscell. Resol. 53. probabilissimam existimat. Quæ ad hoc juvare potest, ut non exigatur iterata confessio tam distincta & exacta, quam fuerit ab initio necessaria ad obtinendam absolutionem. Deinde ex hac parte jam satisfactum erat integritati confessionis, quæ principaliter requiritur in ordine ad absolutionem. Quare sufficit præbere alteri Confessario talem notitiam, quâ prudenter possit dirigi in permutanda poenitentia, vel sufficit dicere specialiter illa peccata, quorum intuitu talis poenitentia inter plures partes fuisset imposita. Immo interdum sufficit uno verbo dicere: Similem huic confessionem alias feci, & similia peccata dixi, de quibus nunc denovo accuso. Adde, Sacerdotem dum actu absolvit, vel primo poenitentiam imponit, frequenter non recordari distinctè peccatorum in speciali, sed potius statim poenitentis in confuso. Interdum etiam fieri posset, quòd poenitens sit oblitus peccatorum sigillatim, & tamen, iusta appareat ratio commutandi. Immo tam aperta posset esse causa commutationis, ex solo statu poenitentis, etiam, independentè à qualitate peccatorum, ut prudenter fieri posset gratiosa remissio, accedente sortè impoentia aliam poenitentiam faciendi.

QUÆSTIO V.

An in Ecclesia sit potestas conferendi Indulgentias?

Obaffinitatem cum satisfactione sacramentali, quam etiam suo modo supplere potest, agi hinc eadem operâ solet de satisfactione, quæ applicatur per Indulgentias. Quarum nomine intelligitur remissio poenæ temporalis debitæ ob peccata quoad culpam remissa, quæ quidem non fiat virtute Sacramenti vel maris, sed per satisfactionem Christi Domini & justorum nobis applicatam ab habente potestatem.

Primi qui Indulgentias impugnarunt sunt Waldenses, seu Pauperes de Lugduno: quos more suo secutus est Wicleffus art. 42. damnato in Concilio Constantiensi sess. 8. Wicleffum secuti sunt Hussita, ut intelligi potest ex l. 1. Cochlai de Historia Hussitarum. Hos imitatus Lutherus ab impugnatione indulgentiarum Herinx Sum. Theol. Pars 4.

hæresim suam auspiciatus est: cui adhæserunt Melancthon, Illyricus, Heshusius. Etiam in Indulgentias impugnavit Calvinus, & copiosissimè Kemmitius. Ita refert Bellarminus l. 1. de Indulgentiis c. 1.

Verum esse in Ecclesia potestatem concedendi Indulgentias definivit Trid. sess. 25. in Decreto de Indulgentiis, & Concilium Constantiense sess. 8. Eandem veritatem apertè supponit Concilium Lateranense sub Innocentio III. c. 62. & refertur c. Cum ex eo, de Pœnit. & remiss. ubi emendantur in hac re abusivæ, & potestas Episcoporum in taxa Indulgentiarum determinandâ restringitur. Similis emendatio legitur in Concilio Lugdunensi sub Innocentio IV. & refertur c. 1. de Pœnit. & remiss. in 6. Eandem veritatem supponit Concilium Viennense concedens (ut refertur Clem. unic. de Reliq. & Venerat. Sanctorum) Indulgentias iis, qui divinis officiis intersunt in festo & per Octavam Corporis Christi. Quæ Conciliorum generalium, atque aded Ecclesiæ Catholicæ, quæ errare nequit, doctrina, abundè sufficit: quantumvis Sectarii Concilia legitima, à quibus damnantur, contemnant, secuti exempla veterum Hæreticorum, qui similiter Concilia generalia (quorum tamen in Ecclesia est saluberrima auctoritas juxta Augustinum Epist. 118) nihili faciebant, uti Ariani Nicænum, Nestoriani Ephesinum, Eutyriani Calcedonense; & sic de ceteris.

Neque præfata Concilia Indulgentias noviter induxerunt, sed de eis tamquam antiquâ & usitatâ, in qua dudum abusus irrepserant, agunt. Nam (ut ex probatis auctoritatibus refert Bellarminus lib. 1. de Indulgentiis cap. 3.) earum potestatem etiam usurpasse legitur Innocentius III. ante celebrationem Concilii Lateranensis, concedens indulgentias plenarias pro auxilio terræ sanctæ; & ante illum Eugenius III. dans per litteras generales indulgentiam proficiscentibus ad bellum sacrum: & ante hunc Peshalis II. in Concilio Lateranensi anno 1116. concedens indulgentias quadraginta dierum iis, qui ad Concilium venerant: & ante illum Urbanus II. in Concilio Claramontano dans indulgentias proficiscentibus ad bellum sacrum: & ante Urbanum Gregorius VII. frequenter in suis Epistolis concedens indulgentias: & ante 800. annos Sergius II. & antea adhuc Leo III. (qui sedere cepit anno 795.) teste S. Ludgero in Epistola, quam refert Surin Tom. 2. die 5. Martii post vitam S. Switherti c. 9. Indulgentias quoque in diebus stationum principaliter esse concessas à Gregorio Magno testis est Guilielmus Atrifodorensis, & post eum D. Thomas 4. d. 20. quasi. 1. art. 3. quasiunc. 2. Vide Bellarminum supra, & l. 2. c. 20. Et Suarez d. 49. sect. 2.

Ac ne indulgentiarum vestigia in Statutis antiquissimorum Conciliorum & scriptis

40. Sed eas concedendi potestatem in Ecclesia esse, docent varia Concilia generalia,

Quorum auctoritas sufficientissima est ad probandum.

41. Accedit usus antiquus Pontificum.

42. Indulgentiis

tiarum ve-
stigium re-
peritur in
antiquissi-
mis Conci-
liis.

tis veterum Patrum deesse conquerantur
Hæretici (è quibus *Kemnius* impudenter
mentitur eas coepisse circa annum 1200.
nec antea ullum de eis Auctorem scripsisse :
cùm tamen idem primos earum, utique jam
dudum usitatarum, impugnatores faciat
Waldensis, qui apparuerunt circa annum
1170. & *Alexandrum III.* qui cepit sedere
anno 1159. fateatur scripsisse de indulgentiis,
quæ fiebant in dedicationibus Ecclesia-
rum, aut dabantur conferentibus aliquid ad
ædificationem pontium, ut refert *Bellarmin.* l. 2.
c. 20.) *Concilium Nicænum can. 12.* aliàs 11. cir-
ca lapsos poenitentes, si serio poeniteant, sta-
tuit: *Postmodum vero* (seu post aliquam poeni-
tentiam peractam) *licet Episcopo de his aliquid
humanius cogitare*: negligentiores autem jubet
Concilium explete omnino tempus defini-
tæ poenitiæ; his itaque nihil, prioribus
aliquid indulgendum confer. *Consona sta-
tuerat antea Concilium Ancyranum can. 4.*

43.
Nec non in
scriptis S.
Cypriani.

His accedit *Cyprianus Martyr Epist. 46.*
aliàs *lib. 3. Ep. 11.* qui Urbano & Sidonio in
hæresim lapsi signovit, & confessis ac con-
tritis sine ulla poena indulgit. Vide etiam
eundem *Epist. 52.* aliàs *l. 4. Epist. 2.* ubi de
Trophimo agit. Unde constat non solum
agere ipsum de indulgentia, quæ detur de
poenitiis injunctis (quarum formulæ fre-
quentes olim erant) sed etiam antequam
injunctæ essent. Et planè ex eadem causa
remittere poterant antequam injungerentur,
ex qua remitti poterant jam injunctæ. Quia
verò lapsi abbreviationem poenitiæ im-
positæ sive imponendæ impetrare cona-
bantur per Confessores in carceribus con-
stitutos, jamque martyrizandos, atque
ita ad Dominum tendentes, qui se per
pistolam ad Episcopum ejus rei gratiâ scri-
ptam interponebant, monet eisdem Mar-
tyres & Confessores *Cyprianus Epist. 11.* aliàs
l. 3. Ep. 5. ne cum enervatione Ecclesiasticæ
disciplinæ nimis essent in hoc faciles, nec
nisi dignos ad ejusmodi indulgentiam (quo
nomine *Cyprianus* frequenter utitur) seu
gratiam accipiendam Episcopis cum litteris
præsentarent. Vide *Argumentum Epistola,*
& *Pamelium in notis ejusdem,* & *in notis E-
pist. 21. & 23.* Quare *Tridentinum sess. 25. in
Decr. de Indulg.* verissimè dixit, quòd Eccle-
sia hujusmodi potestate divinitus sibi tradita, anti-
quissimis etiam temporibus usa fuerit.

44.
Varius addunt
locum Apo-
stoli. 2. Cor.
2.

Quin immo putant multi Interpretes &
Theologi Apostolum 2. ad Cor. 2. dedisse
incestuoso jam poenitenti indulgentias, dum
ait: *Nam ego quod donavi, si quid dona-
vi, propter vos in persona Christi. Rogave-
rant enim Corinthii Apostolum, ut ince-
stuoso excommunicato & jam seriam poe-
nitentiam agenti, condonaret quod super-
erat poenitiæ; cum esset periculum ne
fortè nimia tristitiâ absorberetur: quibus
Apostolus annuit, ut ipsi nomine suo in-
dulgeret. Id autem dicit se fecisse in per-*

sona Christi sive auctoritate à Christo ac-
cepta, idque propter ipsos sive communem
ipforum utilitatem, ne ob Prælati severita-
tem detur locus infidijs satanæ. Ita expli-
cat *Bellarmin.* l. 1. de *Indulgentiis c. 3.* & alii.

Eadè veritas confirmata fuit plurimis
& maximis miraculis, quæ *S. Bernardus* (ut
narratur *l. 3. vitæ c. 4.* & ipse modestè indi-
cat *l. 2. de Consideratione in princip.*) patri-
avit, prædicans variis in locis indulgentias
ab *Eugenio III.* concessas Cruce signatis in
ordine ad bellum sacrum contra Turcas.
Quibus accedit portentosa indulgentia *S. Ma-
riæ Angelorum* seu *Portiunculæ à Chris-
to* concessa *S. Francisco* sub ratihabitione
sive confirmatione Pontificis Romani; quæ
& ipsa specialiter pluribus miraculis con-
firmata fuit, & concursu mirabili populo-
rum usque hodie stabilitur: de qua etiam
testimonium præhibent probatissimæ histo-
riæ, ac *S. Bernardinus To. I. Homil. in Dom. 1.
Quadrag. & S. Antoninus 3. P. Summa Hystor.
Tit. 24. c. 14. §. 3.* Immo de Chonori-
ficam mentionem faciunt diversi Romani
Pontifices, ut *Alexander IV. Bulla. Quis
longum Benedictus XII. & alii.*

Denique quàmvis verba Scripturæ per
se sumpta non possint evincere hanc veri-
tatem, eam tamen sufficientissimè suadent
illa *Christi Matth. 16. Tibi dabo claves reg-
ni calorum, & quodcumque solveris super ter-
ram, erit solutum & in caelis. Et c. 18. Quodcum-
que solveris super terram, erunt soluta & in
caelo.* Hæc enim, ut sensus & usus Ecclesiæ,
cujus est judicare de vera interpretatione
Scripturarum, ostendit) respiciunt quævis
vincula, quibus anima non stricta teneretur,
quæque aditum cæli occludunt aut impo-
nunt, adque viscera non tantum peccatorum,
sed etiam poenarum, temporalium
post peccata remissa restantium.

Unde desumitur ratio Theologica: quia
cùm constet ex Scriptura datam esse Ec-
clesiæ potestatem in ipsa culpas, quod
in poenas consequentes præterea sumitur
ratio Theologica ex eo, quòd in Ecclesia
thesaurus constans ex meritis seu satisfac-
tionibus Christi & Sanctorum, qui in
otiosus & frustraneus, potest per Ecclesiam
dispensari, adque ex ipso possunt indul-
gentiæ concedi.

Ejusmodi porrò thesaurum tradunt Theo-
logi communiter: & expressè *Clemens XI.
Extrav. Unigenitus de Poenit. & remiss.* dicens
*Christum thesaurum, quem sui sanguinis effusione
acquisivit, non in sudario repositum, sed per B. Pe-
trum cæli clavigerum ejusque successores commisit
Fidelibus salubriter dispensandum.* Unde inter ar-
ticulos *Liberi à Leone X.* damnatos decimus
erat iste: *Thesaurus, unde Papa dat indulgentias,
non est Christi & Sanctorum. Confirmatur
ex infinitate meritum & satisfactio-
num Christi, quæ indubiè sunt data Ec-
clesiæ, & nunquam possunt exhausti,*
quantum

quantumcumque pro illis sit datum præmium. Similiter etiam operibus bonis. B. Mariæ Virginis, & aliorum Sanctorum sit satisfactum per redditionem præmii, quatenus erant meritoria; non tamen est satisfactum, quatenus erant satisfactoria; cum B. Virgo & alii Sancti non indiguerint satisfactione, aut plures saltem non tantam promerebantur. Igitur excessus huiusmodi satisfactionum remanet in divina acceptatione, dispensandus per ministros Ecclesiæ, sicut bona civium decedentium sine heredibus aut legatariis devolvuntur jure Gentium ad rempublicam per ministros illius distribuenda. Unde Clemens VI. supra, ait: *Ad cuius quidem thesauri cumulum B. Dei Generitricis & omnium sanctorum à primo iusto usque ad ultimum merita administrantur prestare noscuntur.* Quamquam merita electorum hic non sint necessaria: cum etiam sola Christi merita, abunde sufficerent; à quibus etiam satisfactioes superflue Sanctorum omnem vim trahunt; ut proinde frivole oblatent Hæretici, nos injuriam per hoc facere meritis Christi, quæ potius exaltamus. Juvat etiam ad hoc non solum satisfactiones superflue, sed etiam generaliter proprie dicta omnium merita & preces per modum impetrationis, quatenus obiectivè movent Deum, ut satisfactiones Christi nobis applicentur, nosque ad indulgentias percipiendas per veram contritionem & poenitentiam disponamus. Et sic præstant ad cumulum etiam merita illorum Sanctorum, qui superfluas satisfactiones non habent.

Ipsi sanè Hæretici thesaurum meritorum Christi agnoscunt, quem sibi per fidem specialem applicari putant ad remissionem poenarum omnium etiam temporalium simul cum culpa: quæ ergo injuria Christo, quod eum thesaurum admittant Catholici sibi applicandum quoad poenas temporales per Pastores Ecclesiæ?

Fundamentum Hæreticorum recentiorum consistit in negatione purgatorii & suffragiorum pro altero; quod alibi refutatur. Aliud fundamentum est, quod solius Dei seu Christi peccata eorumque poenas remittit. Sed contra: Est etiam Sacerdotum tamquam Christi Vicariorum remittere culpas, & per injunctas poenitentias insuper poenas restantes, quidni ergo sit penes Ecclesiam remittere poenitentias injunctas vel injungendas, per indulgentiam nomine & in persona Christi tamquam principalis remittentis.

Neque inde sequitur, Sanctos esse nostros redemptores, utpote quorum passionibus expiantur nostra delicta quoad poenas temporales. Non, inquam, id potius sequitur, quàm quod simus ipsi redemptores nostri, quatenus per proprias satisfactiones

(quæ tamen ex ipso Christo vim habent) redimimus poenas temporales post culpam remissam restantes; quas tamen certum est ita à nobis posse redimi ex *Trid. sess. 14. c. 8. & can. 13. & 14.* Absolutè autem & simpliciter ob hoc non rectè dicitur homo justus redemptor sui vel alterius, sed solus Christus, qui nos ex captivitate peccati & diaboli per suum sanguinem tamquam præmium liberavit. Quamquam secundum quid & cum addito posset quis eareus dici redemptor, uti redimit; sicut & salvator, quatenus salvum facit. Unde sine ratione Michael Bajus negavit satisfactiones nostras esse dignum præmium redemptionis poenarum temporalium, ne alioquin essemus saltem ex parte redemptores, ut habet in *art. 56.* à tribus Pontificibus censurato. Prout etiam merito censuratus est articulus 57: *Per passiones Sanctorum in indulgentiis communicatas non proprie redimuntur nostra delicta: sed per communicationem Charitatis nobis eorum passiones impertuntur, ut digni simus, qui pretio sanguinis Christi à poenis pro peccatis debitis liberemur.*

Notanda verò est differentia inter passiones Christi & Sanctorum, quod solius Christi passiones possint applicari intra Sacramenta, ad remissionem tum culpæ & poenæ æternæ; tum etiam poenæ temporalis, sive totalis, ut in Baptismo, sive saltem pro parte, ut in Sacramento Poenitentiae. Quia verò remissioni poenæ in Sacramentis semper jungitur remissio culpæ, quæ remittitur per passionem solius Christi, & quia ipsa Sacramenta sunt instrumenta solius passionis Christi, patet thesaurum Ecclesiæ, quæ constantem passionibus Sanctorum, non posse dispensari in Sacramentis, sed solum extrà per indulgentias: quod ipsum tamen etiam à fortiori non est negandum posse fieri de illo quæ constantè passionibus Christi.

Denique de utilitate Indulgentiarum non est, quòd dubitetur: cum tollant poenas temporales quæ retardant ingressum cæli, nec impediunt exercitium bonorum operum, immò per eas provocentur fideles ad Communionem aliaque pia opera præscripta. Utilius quidem est & tutius, per actiones proprias satisfacere, quàm indulgentias quærere: utilissimum tamen est, & istud facere, & hoc non omittere: ut ita suscipientes Indulgentiam non cessent à poenitentiae fructibus producendis, qui meritorii & medicinales esse solent. Unde *Tridentinum sess. 25. in Decreto de Indulgentiis merito docet, Indulgentiarum usum Christiano populo maxime salutarem esse.*

§ 1.
Passio Christi
si applicatur etiam
in Sacramento
mentis: Sanctorum verò
tantum extrà Sacramenta in
indulgentiis.

§ 2.
Indulgentia
quàm sint
utiles populo
Christiano.

Q U Æ S T I O VI.

An Indulgentiæ dentur per modum Suffragii, an verò Absolutionis?

DICO I. Indulgentiæ conceduntur defunctis tantum per modum suffragii, sive solutionis pro poena, quatenus Pontifex iis suffragatur, offerens Deo ex thesauro Ecclesiæ pro eorum debita poena æquivalens. Ita communiter Doctores contra paucos. Probatur I. ex formulis quibus Pontifices communiter uruntur, in quibus dicunt se concedere defunctis indulgentias per modum suffragii. Et confirmatur ex Leone X. in *Epist. ad Cajetanum* (quam ipse refert 3. P. q. 48. art. 5.) dicente, *Romanum Pontificem thesaurum meritorum Jesu Christi & Sanctorum dispensare, & per modum absolutionis indulgentiam ipsam conferre, vel per modum suffragii illam transferre consuevisse*; utique per modum absolutionis respectu vivorum, per modum suffragii respectu defunctorum.

Probatur II. quia absolutio est actus jurisdictionis, adeoque tantum potest in subditum exerceri: defuncti autem non sunt subditi Papæ, aut aliis Ecclesiæ Prælati, qui tantum præsumunt Ecclesiæ militanti, sive ovili Christi in terris constituto. Unde dum in certis casibus à Canonibus denotatis ligasse legitur Ecclesia mortuos & solvisse, ut dicitur cap. *Anobis* 28. de *Sententia excommunicationis* (ubi etiam Pontifex præmiserat, ut cuidam præviis poenitentia signis in excommunicatione defuncto, ad solutionis beneficium impendatur) intelligi debet de absolutione & ligatione indirecta, quatenus videlicet perficitur vel prohibetur vivis communicatio cum mortuis in oblatione sacrificii, suffragiis &c.

Et quamquam indulgentiæ requirant in conferente jurisdictionem, in thesaurum videlicet qui distribuitur; non tamen necessarium est jure divino requiratur jurisdictio in personas, quibus distribuitur: nam etiam bona communia possunt distribui non subditis ab habente in illa potestatem.

Conferuntur porro defunctis indulgentiæ per modum suffragii satisfactorii, id que juxta *Lugo d. 27. sect. 5.* per hoc quod Pontifex operibus vivorum tantum applicet de satisfactionibus Christi & Sanctorum, quantum requiritur, ut sint condigna satisfactio pro poena, quæ defunctis est remittenda. Sed sine ratione recedit à tritis Scholasticorum explicationibus, & quidem claris ac obviis: etiam gratis concessa possibilitate elevandi opera ad condignam satisfactionem per Pontificem: penes quem non esse hanc potestatem, arguit *Arriaga*

d. 28. sect. 3. Et sanè difficilis est explicatio, si præter verba aliud importet modus iste loquendi, quam quod reliqui concedunt. Proinde receptus satis videtur modus explicandi (pro quo referri solet *D. Thomas 4. dist. 45. q. 2. art. 3. quasi unculâ 2.* & antiqui Theologi) quod scilicet Indulgentia concedatur defunctis secundario ac velut mediato, quatenus Pontifex donat vivis de thesauro Ecclesiæ satisfactiones sub conditione certorum operum, cum potestate, aut etiam sub conditione eas applicandi defunctis instar propriarum satisfactionum seu suffragiorum. Estque ista explicatio satis facilis, & consona formulis loquendi Pontificum. Sic enim *Sixtus V.* in Bulla de Archiconfraternitate Chordigerorum, quæ incipit *Divina Charitatis altitudo*, concedit Chordigeris, ut Indulgentias & peccatorum remissiones ibidem præfatas per modum suffragii pro fidelibus, qui in gratia Dei decesserint, consequi & impartiri volunt. Et ita videm potest omnino Pontifex procedere, securiusque procedit in largitione similibus Indulgentiarum. Non video tamen efficaciam fundamentum, cur præterea sicut fideles, sic non valeat Pontifex ipse ex thesauro Ecclesiæ applicare immediate indulgentias defunctis per modum suffragii, sic ut opera fidelium vivorum sint quædam conditiones requisitæ, aut etiam justitiam causæ (quæ requiritur) suppletent, sine quibus alioquin Pontifex non intendat eas concedere; uti neque vivi eas obtinent pro se ipsis, nisi opera præscripta exequantur. Unde Indulgentias posse concedi etiam immediate defunctis docet *Suarez d. 53. sect. 3.* & *Coninck d. 12. n. 44.* addens communiter ipsum Pontificem de facto applicare Indulgentias iis defunctis, pro quibus illas vivi intendunt lucrari, ita per se dispensando Ecclesiæ thesaurum. Neque hunc concedendi modum negat *D. Thomas* supra, ut consideranti textum apparebit.

DICO II. Indulgentia etiam conceditur vivis per modum solutionis; cum Deus pro nullum peccatum impunitum relinquitur poenâ propriâ, aut saltem satisfactione poenâ alienâ; immo concedi illis posse per modum puræ solutionis, quandoquidem de facto sic concedatur defunctis, nec sit specialis repugnantia quoad vivos, quantum est ex jure divino aut naturali; ut recitè *Præpositus q. 14. dub. 3. n. 24.* *Bellarminus l. 1. de Indulgentiis c. 5.* & alii. Nihilominus de facto conferuntur simul vivis per modum absolutionis. Ita communis Doctores contra *Durandum*, & alios. Et colligitur satis clarè ex verbis *Leonis X. præ. Const. relatis*. Deinde c. *Quod autem, de Penit. & remiss.* idem satis apertè supponit *Alexander III.* dicens, in Indulgentias tantum prodesse subditis concedentium, eò quod à suo non iudice ligari nullus valeat vel absolvi. Atque ibidem & c. *Nostro eod. tit. Indul.*

53.
Indulgentia
conceduntur
defunctis
per modum
suffragii.

54.
Quod quæ
rati no fiat,
amplius de-
claratur.

Indulgentiæ vocantur Remissiones, quod sonat authenticam condonationem sive absolutionem, & non puram solutionem. Idem sonant formulæ, quibus Pontifices conferunt indulgentias; v. g. *Concedimus veniam peccatorum*; ut loquitur *Bonifacius VIII. Extr. Antiquorum, de Penit. & remiss.* Immo *Martinus V.* in fine *Concilii Constantinensis* expressè utitur nomine Absolutionis.

Probatur II. quia dependenter à Christi satisfactione datur absolutio sacramentalis à peccatis, & consequenter à reatu poenæ æternæ: similiter poenæ corporales ac spirituales per absolutionem remittuntur, ergo eodem modo potest ab Ecclesia tamquam à iudice concedi absolutio à poenis purgatorii per indulgentiam, in qua Christi ac Sanctorum satisfactio applicatur. Neque absolutio est incompatibilis cum solutione: nam Pontifex pro poena solvit, quatenus ex thesauro Ecclesiæ et fert sufficientem satisfactionem; quam nomine Dei, cuius vires gerit, acceptans, ab eadem poena liberat seu absolvit.

Dices: Ergo Papa non poterit sibi ipsi dare indulgentias. Resp. Neg. Seq. tam quia potest sibi illas dare saltem per modum puræ solutionis: tum quia potest in hoc negotio se alteri subijcere, & per illum indulgentias sibi dare, etiam per modum absolutionis: tum denique, quia etsi iurisdictio cum potestate ligandi non sit ad se ipsum; cur tamen nequeat in ipso esse potestas se ipsum liberandi nomine alieno, nempe Dei?

QUÆSTIO VII.

Quisnam possit concedere Indulgentias?

Dico I. Summus Pontifex ex iure divino primario & cum plena potestate potest concedere indulgentias, ut patet ex præxi Ecclesiæ. Ratio est: quia potestas dispensandi bona communia est primario penes Principem: cum quæ hæc potestas ei non communicetur ab hominibus, patet esse concessam à Christo, ut etiam tradit *Clement. VI. Extrav. Unigenitus* c. 1. q. 5. Deinde *Trid. sess. 25. in Decreto de Indulg.* docet hanc potestatem esse divinitus traditam Ecclesiæ; utique primario & principaliter exercendam per Caput ejusdem.

Dico II. Potestas concedendi indulgentias, sed restricta, residet penes Archiepiscopos pro tota sua provincia, etiam si actu non visitent; ut satis colligitur ex præxi ac indefinita locutione *Honorii III. cap. Nigro, de Penit. & remiss.* & penes Episcopos pro suis diocesis; ut patet c. *Cum eo, eod. tit.* Ubi etiam refertur ordinatio *Concilii Lateranensis cap. 62.* decernentis, ut Episcopi tantum possint concedere indulgentias

unius anni in Dedicatione Basilicæ, si ve ab uno solo, sive à pluribus Episcopis debeat, & in anniversario Dedicationis tantum quadraginta dierum. Ibidem decernitur, ut numerus iste quadraginta dierum in aliis casibus non excedatur: quod non tantum de illicito, sed etiam de invalido intelligi, declarat *Bonifacius VIII. c. Indulgentia, de Penit. c. 1. in 6.* Et quamvis aliqui apud *Valentia disp. 7. q. 20. pu. 3. Innocentius tamen*, existiment prædictam limitationem de publica tantum concessione esse intelligendam, adeoque Episcopos posse majores privatim concedere in foro poenitentiali: non sunt tamen audiendi, eò quod *Concilium Lateranense & Bonifacius VIII.* generaliter sine ulla distinctione loquantur.

Cum autem Episcopi habeant hanc potestatem annexam suo officio, adeoque velut iure ordinario, possunt consequenter eandem alteri delegare. An autem illam habeant iure delegabili, dubitatur. Sed verius est, quod non, ut rectè ostendit *Suarez disp. 55. sect. 2.* uti nec iure divino habent potestatem legislativam ac iurisditionem in foro externo: de qua tamen eadem, si non potior, esset ratio.

Dico III. Alii inferiores Prælati iure ordinario non possunt concedere indulgentias; cum eis nullibi in iure id concedatur. Immo c. *Accedentibus, de Excessibus Prælatorum* Abbatibus hoc expressè inhibetur. Unde nec Capitulum Sede vacante, nec Generales aut Provinciales Religionum habent hanc potestatem, etsi in ceteris polleant iurisditione Episcopali; eo quod concessio Indulgentiarum sit dignitati Episcopali specialiter annexa, etsi alioquin sit quodque ius iurisditionis.

Dico IV. Possunt tamen Prælati concedere Indulgentias ex delegatione, uti & alii, quibus id fuerit commissum; etsi non sint sacerdotes: cum concessio indulgentiarum non sit actus Ordinis, sed iurisditionis, nihil habens speciale, ob quod nequeat delegari. Unde etiam Pontifices eo ipso; quod sunt electi, Indulgentias concedunt, & Episcopus confirmatus etiam ante consecrationem concedere posset: sic etiam ex delegatione seu commissione Papæ Indulgentias concedere solent Cardinales non presbyteri, ut refert *Lugo disp. 27. de Penit. sect. 1. num. 2.* Sic etiam *Leo X.* Provincialibus nostris & *Gregorius XIII.* Visitatoribus Societatis Jesu dedit facultatem concedendi Religiosis plenariam Indulgentiam, peractâ visitatione Conventus. Idemque est de Monialibus S. Claræ, & Tertiariis in Congregatione viventibus. Et *Alexander IV.* concessit, ut Fratres Minores, in quibuscumque Ecclesiis vel locis prædicaverint, possint suis auditoribus dare indulgentias quadraginta dierum: immo multo majores ex concessione variorum

Sed restricta
valida.

59.
Iure tamen
ordinario
ac delegabili.

60.
Inferioribus
Prælati iure
ordinario non
convenit hæc
potestas v. g.
Generalibus,
Abbatibus,
Capitulo
sede vacante &c.

61.
Potest tamen
hæc, aut
aliis, etiam
non sacerdotibus
delegari.

Nonnulla
privilegia
quoad hæc
concessa re-
censentur.

Pontificum eos concedere posse, refert *Collector privilegiorum V. Indulgentiæ quoad seculares 5.* & ex eo *Hieronymus Rodriguez Resol. 77 num. 57.* Neque hujusmodi indulgentiæ sunt revocatae per *Paulum V.* qui revocavit Indulgentias ante illud tempus Regularibus concessas. Nam loquitur de concessis specialiter iisdem Regularibus & immediate per ipsos Pontifices: non autem de privilegio seu facultate concedendi indulgentias, aut de indulgentiis indifferenter concernentibus etiam ceteros Christi Fideles: inter indulgentias porro, quæ concernunt audientes conciones Franciscanorum, quædam dantur per Pontificem, quædam committuntur dandæ per ipsos prædicantes. Et quidem congruit, ut expressè dentur nomine suæ Sanctitatis; immo id necessarium est, juxta quosdam, subintellige, dum tenor Bullæ seu concessionis id exigit.

QUESTIO VIII.

Quem effectum habeant Indulgentiæ?

62.
Indulgentia
habet vim
tollendi po-
enæ purga-
torii.

DICO I. Indulgentiæ habent efficaciam tollendi poenas purgatorii; immo prout de facto conceduntur eas tollunt. Conclusio est certa inter Catholicos. Prima pars patet, ex eo, quod *Sixtus IV.* damnaverit hanc propositionem *Petri Oxoniensis: Papa non potest indulgere alicui vivo poenam purgatorii.* Deinde indulgentiæ conceduntur defunctis, in quibus tamen nihil operari possunt, quàm liberationem à poenis purgatorii: ergo & idem possunt in vivis. Tertiò si per indulgentiam non possent tolli poenæ purgatorii, sed tantum poenitentiae injunctæ in foro sacramentali, ad quid necessarius est thesaurus satisfactionum Christi & Sanctorum? Denique sic indulgentia Fidelibus obesset potius quàm prodesset, dum per eam liberati à poena poenitentiae, quæ ex opere operato magnas deleret poenas, eas relervarent luendas gravissimè in purgatorio. Confirmatur à fortiori ex mox dicendis.

63.
Atque eas
de facto tol-
lunt.

Secunda pars probatur: tum quia iste est sensus Ecclesiæ & Fidelium; immo & ipsorum Pontificum, qui in concessione Indulgentiarum alioquin frustra ad thesaurum Ecclesiæ recurrerent. Ideoque *Bonifacius VIII.* (teste *Glossa in Extrav. Antiquorum, de Penit. & remiss.*) in anno Jubilæi poenitentias sacramentales, saltem ab ipsa luocatione distinctas imponi volebat, eò quod nimirum per hoc tota poena purgatorii deleretur. Idemque manifestum est in Indulgentiis, quas de facto Pontifices concedunt defunctis; ergo similiter censendum est de iis, quas concedunt vivis. Denique si tantum poenitentias tollerent, pa-

rum forent utiles hoc tempore, quo parvæ plerumque injunguntur: immo potius obessent, quàm prodesset. Ut interim non taceam, haud satis apparere, qualiter possint poenitentiae sacramentales directe relaxari per Prælatos Ecclesiæ; cum in tribunali sacramentali sacerdos non habeat superiorem, sed quilibet sit in ordine isto supremus.

DICO II. Per Indulgentias absolute concessas non tantum tollitur poena purgatorii correspondens poenitentiae sacramentali, sed etiam alia. Est communior Doctorum contra *Cajetanum* & alios quosdam. Probatur quia, ut etiam admittit *Cajetanus*, potest Pontifex alias quoque poenas tollere; cum sit par ratio de omnibus, nec alibi inveniatur potestas pontificia in hoc restricta: atqui non est ratio cur restringeret suam intentionem; quin potius contrarium indicat, eò ipso quod absolute indulgentias concedit; ergo &c. Confirmatur: quia sæpe conceduntur indulgentiæ multorum millium annorum, & tamen nulli tot annorum poenitentia injungitur. Deinde cum parvæ poenitentiae imponantur, & plerumque expleantur antequam lucremur indulgentias, inutiles forent omnes majores indulgentiæ.

Nec obstat, quod c. *Cum ex eo de Penit. & remiss.* videatur limitari potestas Indulgentium ad concedendum illas tantum de injunctis poenitentibus. Nam textus ille solum loquitur de Episcopis, adeoque ad summum potestas eorum in hoc limitatur; & quidem solum quoad diem anniversarii dedicationis Ecclesiæ. Immo nec ipsorum potestas ibi restringitur ad relaxandas poenas præcisè correspondetas poenitentibus injunctis, sed solum ad certum tempus sive magnitudinem indulgentiarum ibidem determinatam. Addunt Plures, quod etiam in formula concedantur Indulgentiæ de injunctis poenitentibus, id tamen addatur non tam ad restringendum, quàm ad explicandum sive ampliandum, quod etiam de injunctis poenitentibus: eò quod hoc sit amplius, quàm relaxare alias poenas; adeoque etiam intelligi debeat de poenitentibus merito injungendis juxta Canones, sive de aliis poenis. Postremum tamen Varii etiam Recentiores negant: sò quod verba Pontificum debeant intelligi in hac materia, ut jacent; nisi aliunde gravis ratio cogat addere aliquid non contentum in textu, qui simpliciter sonat, ut remissio sit de injunctis poenitentibus. An verò & qualiter Indulgentia tollat obligationem implendi poenitentiam sacramentalem, saltem in quantum est satisfactoria, vide dicta *quest. 4. num. 29. & seq.*

Sed difficultas est, an Indulgentiæ pro defunctis habeant certum & infallibilem effectum: an verò tantum profint secundum modum liberalem & congruam Dei acceptantibus voluntatem, qui frequenter quidem & passim, non tamen semper vel in toto ac-

QUÆSTIO IX.

Quomodo Indulgentia dividatur?

INDULGENTIA I. Dividitur in eam quæ ^{67.} confertur vivis & per modum absolu- ^{Indulgentia} tionis, & in eam quæ defunctis & per mo- ^{alia est con-} dum suffragii. Aliquando etiam conceditur ^{cessa pro vi-} tam pro vivis quàm pro defunctis, ad arbi- ^{vis, alia pro} trium illius qui eas promeretur; ut fit in ^{defunctis,} Bulla *Sixti V.* pro Confraternitate Chor- ^{Hic nequit} digitorum. Doctores tamen notant indul- ^{applicari,} gentiam simpliciter concessam solum pro- ^{nisi expressè} desse vivis, nec posse applicari defunctis, ^{concedatur.} nisi id exprimat. Quemadmodum nec possumus Indulgentias vivis simpliciter cõ- cessas applicare aliis vivis, nisi specialis ad hoc fiat nobis potestas.

Secundò dividitur in Totalem & Par- ^{68.} tialem. Per illam, si causa sit proportionata ^{Alia est im-} remittitur tota pœna ex peccatis condona- ^{torale, alia} tis relicta: per hanc verò aliqua pars pœnæ ^{partialis,} juxta formam concessionis, quæ varia est: aliquando indeterminata; ut quando lu- tranti remittitur quarta vel tertia, vel me- dia pars pœnarum debitarum; tunc enim plus vel minus remittitur, prout quis plu- res vel pauciores habuerit pœnas solvendas. Aliquando verò, & communiùs, est de- terminata, v. g. quadraginta, centum, mille dierum aut annorum. Quod juxta *Bellarminum, Corduba, Suarez disp. 50. sect. 5. n. 12.* & ^{Quomodo} alios communiter sic intelligitur, ut per ^{explicanda} indulgentiam v. g. unius anni tantum pœnæ ^{sint formu-} persolvendæ in purgatorio remittatur ^{lae, quibus} quantum remitteretur per poenitentiam u- ^{damur in-} nius anni exhibitam secundum rigorem an- ^{dulgentia} tiquorum Canonum: per indulgentiam ^{centum vel} unius quadragenæ aut carenæ tantum re- ^{mille dierum} mittatur, quantum remitteretur, si more ^{aut anno-} antiquo talis poenitentia ageretur, specta- ^{rum.} do præcisè poenitentiam in se voluntariè su- ceptam, præscindendo ab intensiõne & ser- vore voluntatis. Quia non videtur posse intelligi tempus, quo extenderentur pœnæ purgatorii; cum illæ ad mille vel duo mil- lia annorum non extendantur, quales tamen indulgentiæ subinde conceduntur; cumque pœnæ purgatorii non solum intensiõne, sed & acerbitate mensurentur.

Quod autem *Soto 4. d. 21. q. 2. art. 1. de* ^{69.} indulgentiis centum aut mille annorum di- ^{Soto insun-} cit, hujusmodi portenta numquam Papam ^{dato contra} concedere cogitasse, satis præfidenter di- ^{tot annorum} ctum videtur, contra varias concessiones, ^{indulgentias} quæ in fide dignorum scriptis referuntur, ^{veluti con-} Et ego ipse vidi nonnullas authenticas Bul- ^{fiat insur-} las Pontificias debite legalizadas, in quibus ^{git.} millium annorum indulgentiæ exprime- bantur: prout signanter in *Bulla, Dum pra-* ^{cessa, quæ est 20. inter Bullas Leonis X.} *cessa*, quæ est 20. inter Bullas Leonis X. ^{apud Rodriguez, exprimuntur quindecim} *apud Rodriguez*, exprimuntur quindecim ^{millia annorum de vera indulgentia. Posse} millia annorum de vera indulgentia. Posse

ceptet: sicut iudex supremus non tenetur acceptare commutationem pœnæ sibi de- bitæ, nisi ad id se promissione aliqua obli- garit; prout videtur non constare in præ- senti, cum verba *Matth. 16.* & alibi videan- tur respicere vivos solvendo super terram. Quare hunc effectum non esse in defunctis infallibilem, uti nec juxta Plures effectum privatorum suffragiorum iis applicatorum, docet, *Caietanus, F. Soto, Cano, Corduba* aliique graves auct. es. Contraria tamen opinio est *Dominici Soto, Navarri, Suarez & Recentiorum* velut communiter. Quàm satis probabilem censet *Dicasillo Tract. 9. d. 2. d. 18.* et si priorem etiam censet pro- babilem. Similiter *Bellarminus l. 1. de Indulg.* *1. 14. neutram*; inquit, *reprobare audeo*, addens sententiam *Caietani* videri valde rationabi- lem, alteram verò admodum piam. Sed *Ar- rigo disp. 28. sect. 1.* asserit posteriorem sen- tentiam esse omnino certam, adducens uni- cum fundamentum (quod & *Poliqui alle- gant*) desumptum ex Bulla *Leonis X. ad Ca- tetanum*, in qua æqualiter & absolute tum vivis tum defunctis promitti videtur libe- ratio à pœnis, dum dicitur, *Omnes tam vivos quam defunctos, qui veraciter omnes Indulgentias hujusmodi consecuti fuerint, à tanta temporali pœna secundum divinam justitiam pro peccatis suis æ- ternalibus debitam liberari, quanta concessa & ac- quiritur Indulgentiæ acquirentis. Et ita (subdit Pon- tificis) ab omnibus teneri & prædicari debere, sub excommunicationis lata sententia pœnâ &c. au- thoritate Apostolicâ decernimus.* Ex quibus ver- bis etiam colligitur Pontificem ibi non tan- tum loqui quasi ex opinione sua privata. Nihilominus ipse *Caietanus* & tot ejus Se- quaces inde non existimarunt prejudicatum esse claræ suæ opinioni; neque alii inde cer- to concluderunt oppositam. Immo Pon- tificis ibi nil quod erat incertum determinat, sed (ut contextus indicat) Cardinalem & Legatum suum de sententia & doctrina ex- plorata Ecclesiæ informat, de vi scilicet in- dulgentiarum sive efficaciâ; cui locus est, et si non infallibiliter & semper effectum illæ obtineant. Unde ita loqui potuisset etiam de suffragiis, quæ pro aliis offerun- tur, & tamen eatenus juxta Plures non ha- bent effectum infallibilem. Quæ expositio confirmatur ex eò, quod *Leo X.* ita loqua- tur ob contrarium dogma *Lutheri*, cujus ar- ticulus, inter alios damnatos ab eodem *Leone X.* in Bulla adversus eumdem *Lutherum*, sic habet: *Indulgentiæ his quæ veraciter eas consequun- tur, non valent ad remissionem pœnæ pro peccatis æturalibus debite apud divinam justitiam.* Ex quo videtur concidere quidquid *Ar rigo* allegat in oppositum, ut ejus dicta insipienti pate- bit. Sufficit igitur, quod modus iste loquen- di faveat sententiæ jam magis receptæ, ta- menti incertæ hæctenus.

verò aliquos reos fieri poenitentiae agendae secundum canones per spatium aliquot millium annorum, declarat *Bellarminus l. 1. de Indulgentiis c. 9.* Nam si peccatis lethalibus singulis deberetur secundum Canones poenitentia trium vel septem annorum: quis enumeret annos poenitentiae, qui secundum canones praescribi deberent iis, qui consuetudinem habent peccandi, vel blasphemandi ad singula prope momenta, & frequentissime homicidia, furta, sacrilegia, adulteria perpetrare, ac denique ut legimus. *Job. c. 15.* bibunt quasi aquam iniquitatem?

70.
Quid nominis Quadragesimae & Carenae significetur.

Notandum ex *Bellarmino supra*, Indulgentiam quadragesimae significare remissionem poenitentiae, quae quadragesima continuatis diebus in jejuniis aliisque laboriosis operibus facienda esset. Quae quadragesima quando imperabatur acrior, ita ut v.g. solo pane & aqua contenti esse deberent, qui eam peragebant, Carena dici solebat, quod videlicet carentiam omnium ferè ciborum contineret. Eiusmodi carentiam praemitti solitam ante septennem poenitentiam, testatur *Concilium Tridentinum can. 53. & Burchardus l. 19.*

71.
An vel qua sit differentia inter Indulgentiam plenam, plenioram & plenissimam.

Tertio dividi solet in Plenam, Plenioram & Plenissimam: quae tamen membra non videntur inter se distingui, sed Pontifices utuntur his formulis, ut ostendant absolute se dare maximas quas possunt. Similiter indulgentiae concessae per modum Jubilaei; immo nec ipsum Jubilaeum plenissimum à praedictis distinguitur, nisi in quibusdam accidentalibus; ut quod in hoc concedi solet major potestas absolvendi à casibus reservatis, dispensandi in votis aut illa commutandi. De quo infra in quaestione particulari de Jubilaeo.

Q U A E S T I O II.

Qualiter ad Concessionem Indulgentiarum requiratur causa?

72.
Ad licitè, immo validè concedendum indulgentias requiritur causa.

DI C O I. Ad licitè, immo etiam ad validè concedendum indulgentias requiritur causa. Ita communiter Theologi, & colligitur ex locutionibus Pontificum: qui semper dicunt indulgentias ex causa pia & iusta posse concedi. Ita loquitur *Clemens VI. Extrav. Unigenitus. Martinus V. in Bulla*, quae habetur post *Concilium Constantiense. Leo X. in Epist. ad Caietanum.* Deinde probatur: quia Papa est dispensator thesauri, & non Dominus: dispensator autem non potest sine causa disponere de rebus Domini; aliàs enim non dispensator, sed dissipator esset. Probat *III.* quia alioquin Papa validè posset uno verbo liberare quotidie omnes animas purgatorii; quod est incredibile. Deniq; non potest sine causa relaxare obliga-

tionè voti, ergo nec reatum poenitentiae, cuius obligatio similiter est juris divini. Quare nisi discretè & ex rationabili causa ista relaxatio fieret, Deus eam non acceptaret.

DI C O II. Causa ad concedendum indulgentias debet esse aequalis & proportionata, ut contra plures praesertim antiquiores & *Valentia*, tenet sententia jam communis. Quae probatur ex jam dictis, tum quia concessio indulgentiarum; quae parte causa deficiat, careret iustà & rationabili causâ; quam requirunt Pontificum locutiones. Similiter dispensator ad validè operandum indiget etiam causâ proportionatâ. Invalida etiam est dispensatio in voto aut lege superioris, ubi deficit causa proportionata. Denique, tam dissonum est rationi dare indulgentiam magnam ex levi causâ, quam parvam ex nulla causâ; ergo si hæc non valeat, nec illa valebit.

Valida tamen erit indulgentia sic collata pro parte, pro qua, causa iuxta communem sententiam sufficit: nam Pontifex vult ponere remissionem poenae in quantum potest. Deinde utile non debet per ignile vitari, ut habet *Regula Juris in 6.*

Causa porro, ob quam indulgentiae concedi solent, non debet esse temporalis, nisi quatenus in causam pietatis redundat, sed debet esse pia & spiritalis, ut insinuat *Martinus V.* supra citatus. Eiusmodi est utilitas Ecclesiae, promotio cultus Dei vel Sanctorum, extirpatio vitiorum, constructio templi, propugnatio aut propagatio fidei, & similes. Solet etiam plerumque certum opus praescribi lucrativis indulgentiis; quàm non sit semper necessarium; cum praecedentia merita ac incitamentum ad imitandum, subinde sufficiant ad concedendas alicui indulgentias nullo opere requisito.

Prout autem concessio indulgentiae & opus praescriptum ad praefatos fines ponendos multum vel parum conducunt, censetur indulgentia habere magnam vel parvam causam. Debet tamen utilitas spectari non praecise ex operibus singulorum (quae etiam aliquam efficaciam habere debeant ad finem intentum, sepe tamen parvam habent seorsim spectata) sed quatenus sunt conjuncta operibus totius communitatis aut aliorum fidelium. Quamvis ceteris paribus plus videatur lucrari, cuius opus ratione majoris devotionis plus conducit ad finem promovendum, quàm opus alterius, etsi idem sit quoad substantiam. Quod insinuat *Bonifacius VIII. Extrav. Antiquorum*, dicens: *Vnusquisque tamen plus meretur, & indulgentiam efficacius consequetur, qui Basilicas ipsas amplius & frequentabit.*

QUESTIO XI.

Qualis Dispositio requiratur in lucrato Indulgentias?

RESP. ex communiore Sententia requiri primò ut sit baptizatus: eò quòd dispensatio fieri non potest nisi in solis filios Ecclesie, quales sunt soli baptizati. Plures tamen existimant non improbabiler, posse indulgentias carum viventium tam vivis quam defunctis applicari per modum suffragii (uti possunt eis applicari satisfactiones propriæ) etsi non per modum absolutionis, eò quòd non subsint Ecclesie sicut nec subsunt baptizati defuncti. Vide dicta de Sacrificio Missæ q. 5.

Secundò requiritur à Doctoribus communiùs status gratiæ pro illo instanti, quo ponitur ultima conditio ad indulgentiam requisitam, ve quo remissio penæ esset conferenda: eò quòd non videatur tantum beneficium conferendum perseveranti in iniquitate Dei. Hinc est commune prologium, quòd necessaria sit ad indulgentias in Concedente auctoritas, in causa pietas, in suscipiente charitas. Sufficit tamen, ut sit in gratia ipse, qui indulgentiæ sit particeps. Unde qui pro defunctis lucratur indulgentiam, non debet esse in gratia, sed satis est, quòd ipsi defuncti sint iusti. Ratio est: quia ipsi, qui lucrantur indulgentiam pro defunctis, solum præstant opera requisita; quæ non necessariò fiunt in statu gratiæ, ut dicitur n. seq. Ita passim Doctores. Immo sicut Scotus d. 15. q. 1. n. 16. cum aliis pluribus docet satisfactionem sacramentalem in mortali impletam solvere penam, sic Nonnulli consequenter concipiunt peccatorem extra gratiam posse promereri indulgentiam penarum restantium ex peccatis remissis. Nihilominus hoc repugnat communi Sententiæ sive sensui Doctorum.

Dixi, requiri statum gratiæ pro instanti, quo ponitur ultima conditio: quia minime requiritur (etsi Aliqui id putent) totum opus requisitum fieri in statu gratiæ, ut patet ex praxi Fidelium, qui sæpissimè, præsertim in Jubilæis, præcipua opera requisita præmittunt confessioni, adeoque plurima opera conficiunt in mortali. Deinde opus requisitum conducit ad finem indulgentiæ, etsi expleatur in mortali, ergo non est necesse quòd expleatur in gratia. Quia tamen in mortali expectum est minus efficax, consultissimum est omnia explere in gratia, ut ita certius sufficiant ad lucrandum & plenius lucrandum indulgentias.

Tertiò requiritur, ut integrè fiat opus præscriptum; adeò ut ne medietatem quidem indulgentiæ lucraretur, qui tantum

dimidium operis præscripti adimpleffet, nisi in Bulla id exprimat: nam indulgentiæ sunt intelligendæ ut sonant: sonant autem, quòd concedantur facientibus integrè opus præscriptum; nec sonant, quòd concedantur diviùbiliter juxta operis diviùbilitatem.

Unde quando datur indulgentia iis qui præmissa confessione sacramentali communicaverint, debet necessariò præmitti confessio ab iis qui sunt in peccato mortali necdum confessio, ut omnes fatentur: immo etiam juxta Plurimos etsi concedatur contritis & confessis. Putat tamen Suarez d. 52. sect. 3. n. 13. & alii tunc sufficere contritionem, eò quòd juxta subjectam materiam verba illa videantur posse intelligi distributivè, non copulativè, velut si diceretur, Civibus & peregrinis; adeòque videatur Pontifex velle concedere, dum vel contriti vel confessi fuerint.

Sed dubitari posset, an confessio in formula indulgentiarum requisita debeat etiam præmitti ab iis, qui habent sola venialia? Et quidem posse Pontificem eam requirere, uti requirit alia opera supererogationis, non videtur dubitandum. Immo Sanchez & quidam alii existimant Pontificem ceteri id de facto requirere. Verùm etsi consultissimum & securissimum sit confessionem etiam à talibus adhiberi, existimo tamen cum plerisque aliis Doctoribus, id non esse necessarium, nisi Pontifex expressius suam mentem declaret: eò quòd Confessio peccatorum simpliciter intelligatur in Canonibus & præceptis Ecclesiasticis de confessione peccatorum mortalium; adeòque de eadem loquantur formulæ indulgentiarum: præsertim cum confessio tantum videatur exigi tamquam certius medium obtinendi justificationem, vel tamquam necessaria ad Communionem, quæ frequenter præscribitur.

Quartò requiritur, ut lucraturus indulgentias habeat debitum aliquod penarum ex culpis remissis restantium: quia nec penæ possunt remitti ei, qui nullis est obnoxius, nec solent remitti ante culpam.

Petes I. An ad obtinendum indulgentias sit necessarium illas scire, & expressè intendere lucrari? Affirmant plures: sed melius negat Portel V. Indulgentia n. 7. in Addis. eò quòd hoc ex natura rei non videatur necessarium, neque etiam aliunde possit necessitas illius ostendi. Et confirmatur: quia etiam ex propriis operibus satisfactionem obtinemus, etsi vim satisfactivam illorum ignoremus, aut de satisfactione illorum non cogitemus. Similiter potest alter mihi ignoranti applicare fructum suffragii: cur ergo similiter applicare nequeat indulgentiam?

Petes II. An eodem opere possit quis lucrari diversas indulgentias diversis viis concessas:

Quando requiratur confessio in obstrictis mortali non confesse.

80. An exigatur in habentibus sola venialia.

Debet in obtinente indulgentias supponi debitum penarum.

81. An sit necessaria indulgentiarum notitia.

82. An possit

quis eodem
opere lucrari
diversas
indulgentias.

cessas : v. g. si quis habeat duo medallia aut duo grana benedicta diversis benedictionibus, & singulis sit annexa indulgentia unius anni obtinenda à recitantibus Orationem Dominicam, an hanc semel recitando lucratur duos annos indulgentiæ ? Resp. verius esse quòd non, ut docet *Suarez, Præpositus* & alii communiùs, saltem quando singulæ concessiones possunt operari totum effectum quem promittunt : nam oratio directè præscribitur tamquam causa partialis indulgentiæ, & consequenter diversa pro diversis indulgentiis : præsertim quia statum est fieri, ut una oratio reddat causam uni indulgentiæ proportionatam, improporionatam tamen indulgentiæ duplici, nisi ipsa oratio duplicetur. Aliud tamen est, quando plures indulgentiæ v. g. Stationum urbis Romæ conceduntur per modum usus visitantibus certam Ecclesiam : tunc enim patet unicà visitatione omnes illas indulgentias posse obtineri. Similiter aliud est, quando unicus actus foret æquè utilis ad finem diversarum indulgentiarum. Denique quando conceditur indulgentia iis, qui post confessionem & communionem Ecclesiam visitaverint, sufficit unica confessio & communio ad lucrandum plures indulgentias diversis Ecclesiis, aut diversis viis concessas : tum quia actus illi, præsertim communio, non sunt ita repetibiles : tum quia non videntur exigi directè, sed præsuppositivè ad majorem dispositionem subjecti ad finem intentum. Unde idem esset, quamquam secunda indulgentia sequenti die, aut intrâ debitam distantiam occurreret.

83.
An possit
eamdem sæpius
lucrari,
sæpius repetito
opere
præscripto.

Petes III. An sæpius repetito opere juncto, sæpius obtineri possit eadem indulgentia ? Resp. Aff. quando concessa est perpetua indulgentia visitantibus certam Ecclesiam, aut recitantibus certam Orationem, & actio humano modo repetitur, v. g. quando est moraliter nova visitatio. Si verò indulgentia concedatur pro tali die, Aliqui affirmant, Aliqui negant repetito opere posse iterum obtineri. Quod postremum omnino verius videtur quando conceditur indulgentia tantùm pro una die. Idemq; apparet quando conceditur pro pluribus diebus ad commoditatem populi. Si verò id fieret ad augendam devotionem vel concursum per totam Octavam v. g. & celebratam in tali Ecclesia, apparet si singulis saltem diebus posse de novo illas indulgentias obtineri. Prout ex ipso tenore concessionis constat de iis qui intersunt Officiis divinis in festo & per Octavam V. Sacramenti. Unde qui primâ die lucratus est indulgentias concessas ratione precum quadraginta horarum, non potest sequenti die eisdem lucrari ; & qui primâ septimanâ lucratus est Jubilæum, non potest sequenti hebdomadâ repetendo opera requisita idem

secundò lucrari. Quod etiam respondisse *Clementem VIII.* de Jubilæo anni sancti, atque etiam Congregationem Cardinalium Quædam referunt : Et si contrarium nihilominus teneant Plurimi.

Petes IV. An quando ob concursum non potest quis ingredi Ecclesiam, obtineatur indulgentia eam visitantibus concessa, ab illo qui constitutus extra portam Ecclesiæ oraret ? Negant Varii. Sed melius respondetur Aff. eò quòd talis moraliter visitat Ecclesiam, & in ea orat.

Petes V. qualis oratio sit necessaria, quando conceditur indulgentia iis, qui oraverint in tali Ecclesia ? Resp. sufficere etiam orationem mentalem, quando aliud non exprimitur : tutius tamen miscetur etiam Oratio vocalis, v. g. Litanix, Oratione Dominicæ &c.

QUÆSTIO XII.

De Cessatione Indulgentiarum.

CERTUM est Indulgentias tacitè vel expressè concessas pro certo tempore simul cum eo expirare : quia non possunt durare ultra intentionem concedentis. Similiter patet eas non durare ultra earum revocationem : quia sicut in fieri, ita etiam in conservari dependent à voluntate concedentium. Potest autem eas revocare, qui concessit : similiter ejusdem in dignitate successor & superior. Est tamen juxta Doctores communiter necessarium earum revocationem sufficienter promulgari, simili modo quo promulgari debet revocatio privilegiorum. Immo *Suarez disp. 57. sect. 2. n. 9. Bonacina & Præpositus* probabile putant, si ignorans indulgentiam esse revocatam, utatur gratis in ea concessis, id valide facere ; v. g. si confiteatur casum reservatum, valide absolvi, nec teneri postea casum confiteri ; & consequenter lucraturum indulgentiam, si faciat opus præscriptum. Hoc tamen pendet à voluntate Pontificis : quæ sanè non satis apparet esse talis, ut recedat advertit *Suarez* : cum etiam leges irritas post sufficientem promulgationem habeant suum effectum in ignorantibus, & tamen majora inde sequi possint incommoda, quam ex invaliditate indulgentiarum solarum. Est planè incredibile videtur casu ignorantem revocationem indulgentiarum etiam publicè in loco factam, postea adhuc eas lucrari, visitando v. g. Ecclesiam itatis diebus.

An autem possit Pontifex valide revocare indulgentias per solum actum interierem, disputatur. Sed non video solidam rationem id negandi : cum valor indulgentiæ pendeat essentialiter, etiam in consuetudinariè, à perseverante voluntate concedentis. Modus tamen ita derogandi non congruit, ut patet ; adeoque non præsumitur.

Præ-

Præterea ad validam revocationem non requiritur causa: et si requiri soleat ad licitam. Sed cum sit merum ac gratuitum beneficium pendens jugiter à voluntate concedentis, non aliud apparet per se loquendo inconveniens in revocatione facta sine causa, quam species quædam imprudentiæ seu levitatis in revocatione beneficii, quod decet esse mansurum.

Quia verò plurimæ indulgentiæ olim fuerant concessæ diversis Ordinibus ac Religiosis, de quibus latè *Compendium privilegiorum Minorum V. Indulgentia* quo ad *Fractes*, & *Rodriguez Tb. 2. qq. reg. q. 88.* & seq. idcirco *Paulus V.* in *Bulla Romani Pontifex* datâ anno 1606. die 23. Maii (quæ referitur in *Bullario Romano*, & apud *Bassæum V. Indulgentia II. num. 12.*) revocavit omnes & singulas indulgentias concessas per prædecessores suos summos Pontifices, quibuslibet Regularibus ac Monialibus cujuscunque Ordinis, illasque annullavit, ac decrevit, quod loco illarum ibi revocatarum, omnes & singuli Religiosi gauderent concessis in *Bulla* citata.

In hac tamen revocatione solum comprehenduntur indulgentiæ olim concessæ directè ipsi Religiosis, quibus idcirco non vas concedit Pontifex in eadem *Bulla*. Non autem comprehenduntur concessæ, intuitu quidem Religionis, tamen indifferenter pro Christi Fidelibus; v. g. concessæ visitantibus Ecclesias in festis Sanctorum Ordinis, Confratribus Confraternitarum Chordæ, Corrigiæ, Scapularis &c. ut docet praxis & recta explicandi ratio, ac ipsemet *Paulus V.* postmodum declaravit; prout testatum reliquit noster *Commissarius Generalis Curie Romanæ* in litteris datis anno 1611. die 27. Septembris ad *R. P. Joannem Neyer* Ordinis nostri *Commissarium Generalem Germano-Belgicum*. Unde Religiosi possunt similes indulgentias lucrari, uti alii Christi Fideles.

Non comprehenduntur insuper indulgentiæ Regularibus concessas pro defunctis, fertur eadem *Paulus V.* declarasse *Card. Bandino*; ut *Peregrino* refert *Bassæus supra*. Plures autem olim erant tales, aut certe concessæ cum facultate applicandi defunctis ad libitum. Aliqui præterea idem existimant de concessis pro articulo mortis, veluti speciali notâ dignis, quas proinde non suspendi etiam in anno *Jubilæi* fertur declarasse *Vrbani VIII.* anno 1625. apud *Bassæum supra*.

Denique controversitur an *Paulus V.* *Bullâ Injuncti nobis*, confirmans privilegia Ordinis Minorum, & signanter omnia indulta spiritualia, censetur deinde concessisse seu innovasse antiquas Indulgentias ab ipso jam revocatas? Hoc enim Nonnulli contendunt. Immo ipsum Pontificem postea vivæ vocis oraculo declarasse, se per indulta spiritualia nihil aliud intellige-

re, quam indulgentias, testatur *P. Guilielmus Spoelberch* in *Manuali Resol. mater. concordant. FF. Min. V. Indulgentia. num. 4.* Contrarium tamen merito tenet *Portel V. Indulgentia. num. 13.* Immo non apparet ratio dubitandi, etiam admissâ declaratione præfatâ Pontificis: cum in *Bulla* citata (cujus exemplar Romæ impressum Anno 1607. & *Synographâ Archangeli à Messana* tunc *Generalis Ministri*, ejusque sigillo munitum legi) ex certa scientia confirmentur solum Indulta & Privilegia, quatenus sunt in usu, & non sint revocata, seu sub aliquibus revocationibus comprehensa. Nisi forte sit alia alteriusque tenoris *Bulla* istius Pontificis; quæ me latet. Unde *Alexander VII.* anno 1666. die 18. Martii merito reprobavit ad minus ut scandalosam, districtèque inhibuit doctrinam hæc propositionem expressam: *Indulgentia concessa Regularibus, & revocata à Paulo V. hodie sunt revalidata.*

Certum insuper est, indulgentias, quæ conceduntur in perpetuum, vel etiam indefinite absque ulla temporis limitatione, per se loquendo perpetuo durare, nec tolli morte concedentis: quia talis forma sonat perpetuitatem, & indulgentia est gratia Principis, quæ proinde non expirat morte concedentis.

Petes, An cessante causâ, ob quam indulgentia fuit concessa, ipsa cesset? Resp. Neg. cum *Suarez supra. num. 14.* & aliis: quia pro causa temporali potest concedi perpetua indulgentia, si illa, etsi temporalis, tantæ indulgentiæ erat proportionata. Sicut unitus annus indulgentia conceditur ob dedicationem Ecclesiæ, quæ uno die finitur. Quia tamen semper relinquitur aliquis respectus moralis ad causam, dici potest, hanc semper debere saltem moraliter adesse. Alioquin quando causâ temporalis non sufficeret ad concessionem perpetuæ indulgentiæ, in rigore dicendum videretur, eam non valituram diutius, quam proportio seu sufficientia causæ permittat.

Cessat præterea indulgentia, si pereat res vel locus, cui indulgentia est concessa, v. g. destruatür templum. Quod si Ecclesia paulatim destruatür & reedificetur, non cessat indulgentia per reparationem & reedificationem: adhuc enim censetur idem locus perseverare, & prior Ecclesia moraliter nunquam desuisse. Quod si simul destruatür, & in locum destructæ ibidem ædificetur alia, adhuc verosimiliter indulgentia, quæ tempore destructionis erat suspensa, vires suas iterum resumet: quia moraliter censetur eadem Ecclesia, soletque privilegia prioris retinere: quàmvis Nonnullis indulgentia hoc casu videatur dubia. Similiter si Ecclesia, sive auctoritate Superioris, sive de facto destructa, in alium locum sub eodem titulo, & patrono transferatur ædificanda, communis sententia docet

Concessa sine limitatione temporis non expirat morte concedentis.

88. An cessante causâ.

89. Qualiter cessent pereunte vel mutata res seu loco.

cet & teste *Layman. Tr. 7. cap. 3. num. 5. & Ludovico Bonon. Tract. de Indulg. n. 79.*) omnia privilegia, atque adeo indulgentias transferri. Quod verissimum credit *Castro Palao Tract. 24. de Indulg. disp. un. pu. 11. n. 3.* prout & bene notavit *Suarez disp. 52. de Indulg. sect. 1. n. 9. & l. 8. de Legibus c. 5. in fine,* quando non ratione situs & loci; sed ratione oppidi, Religionis vel Patroni, tali Ecclesie privilegia concessa sunt. Unde si Regulares de uno loco transferantur in alium legitimam auctoritate, omnes indulgentias Ecclesie ejusdem Religionis concessas similiter transferri indubitatum est, & locum seu Ecclesiam precedentem, etsi adhuc in esse suo maneat, sed non tamquam Ecclesia istius religionis, prefatis indulgentiis manere orbatam.

An cesset indulgentia per renuntiationem.

Postremus modus cessationis Indulgentiarum statui posset renuntiatione illius cui est concessa. Nihilominus etsi possit quis non velle lucrari indulgentiam, potentiam tamen eam lucrandi non potest rejicere: quia ea proferit à liberali alterius voluntate, quæ durante semper manet in potestate ejus, cui confertur indulgentia, mutare suam voluntatem, & illam lucrari.

QUÆSTIO XIII.

De quibusdam concernentibus Indulgentiam Jubilæi.

90. Jubilæi nomine quid significetur.

JUBILÆUS dicitur à voce Hebraica *Jobel* (inde aliqui *Jobelæum* appellandum contendunt: sed nos *Hieronymum* & vulgatum loquendi modum sequimur) & significabat apud Hebræos annum remissionis, qui erat quinquagesimus *Levit. 25. & 27. & Num. ult.* Illo enim cessabant labores agriculture, poterantque omnes commodè sustentari ex frugibus anni superioris divinâ largitate triplò pluribus, restituebantur agri & domus venditæ pristinis dominis, servi libertate pristina donabantur. Hinc annus celebris, quo Romæ visitantibus limina Apostolorum Petri & Pauli, aliasve Ecclesias determinari solitas conceduntur maximæ remissiones & gratiæ, vocatur Jubilæus à *Xisto IV. Extrav. Quemadmodum, de Penit. & remiss.* Et quidem *Bonifacius VII. Extrav. Antiquorum eod. tit. centesimo quoque anno istam remissionem concesserat. Clemens VI. verò Extrav. Unigenitus eod. tit. exemplo Jubilæi Hebræorum ad annum quinquagesimum reduxit. Tandem Paulus II. & Xistus IV. ad singulos 25. annos eam reducerunt. Quarum reductionum congruentiæ videri possunt in Extravagantibus citatis.*

91. Qui favoris in Jubilæo

Favor porrò, qui in hujusmodi Jubilæo conceditur, præter Indulgentiam plenissimam, est facultas absolvendi à casibus re-

servatis, commutandi vota, componendi si per male ablati incertis, illicitè contractu acquisitis, ut probat praxis & usus Romanæ Ecclesie, inquit *Castro Palao Tract. 24. d. un. pu. 12. n. 5.* Opera autem præstantia exprimi solent in Bullis Indictionis Jubilæi; quarum tenor ad amissum est servandus. Incipitque annus Jubilæi à primis Vesperis Nativitatis Domini, & durat usque ad primas Vesperas anni sequentis interse.

Suspenduntur quoque eo durante omnes indulgentiæ plenariæ concessæ vivis extra Urbem Romanam constitutis, & facultates earumdem occasione datæ; in idem cetero in suo robore permanentis. Sub quibus tamen non comprehenduntur plenariæ & Jubilæum Compostellanum ex Brevis Apostolico *Xisti V. tradit Castro Palao Tr. 24. d. un. pu. 12. n. 8.* Id ipsum de Indulgentiis à Christo concessis Ecclesie S. Mariæ Angelorum sive Portiunculæ prope Assisium declaravit *Vrbanus VIII.* anno Jubilæi 1625.

Similiter satis constat indulgentias etiam plenarias pro defunctis concessas non suspendi in anno Jubilæi: nam in illis cessantis suspensionis, qui est ut omnes Romani convenient; præsertim cum Jubilæum tantum possit obtineri pro vivis. Deinde hæ indulgentiæ sunt speciali notâ dignæ. Unde Romæ anno 1625. declaratum fuit, altaria privilegiata isto anno retinere suum vigorem. Et in Brevis istorum altarium, que dantur ad septennium continuo subsequens, non fit exceptio anni Jubilæi intercurrentis; prout fit in Brevis Indulgentiarum septennialium, que conceduntur pro aliquo festo, vel in Oratione 40. horarum. Idem proinde est de medallis, crucibus &c. quibus annexa fuerit Indulgentia pro defunctis. Quare etiam indulgentiæ concessæ Confraternitati Chordæ, valent isto anno per modum suffragii pro defunctis; quibus ex tenore Bullæ possunt applicari.

Insuper non revocantur indulgentiæ Episcopales: cum Bullæ solum loquantur de indulgentiis per Romanos Pontifices concessis. Immo idem censent plurimi Doctores, etiam quæ Romæ scripserunt, de ceteris indulgentiis non plenariis, nam *Gregorius XIII.* & alii ante ipsum Pontificem expressè loquuntur de solis plenariis. In quibus etiam sufficienter salvatur finis suspensionis, nempe ut Fideles convenient Romam: cum alioquin non plenarias possit concedere Episcopus toties quoties libet. Et consequenter Bullæ *Vrbani VIII. & Innocentii X.* in quibus ommissa est plenariis, possunt de his solis commodè intelligi, præsertim cum dicant se insistere exemplo seu vestigiis multorum suorum Prædecessorum, & tamen inter *Gregorium XIII. & Urbanum VIII.* unicum Jubilæum anni 1600. intercel-

intercesserit. Itaque etsi hoc potissimum pen-
deat ex mente Pontificis, quousque tamen
claris manifestaverit mentem, si fuerit di-
versa, teneri potest, quod praemissum est.

Denique ex praesumptione benignae vo-
luntatis Pontificis in favorem extremae ne-
cessitatis, non suspensae censentur indulgen-
tiae plenariae concessae pro articulo mortis:
quae etiam speciali nota videntur dignae, a-
deoque specialius exprimendae. Estque idem
declaratum ab Urbano VIII. anno 1625. &
publicatum ab Illustrissimo Cocchino Vice-
gerente Poenitentiarum, ut ex Alphonso Leone
refert Eligius Bassus *V. Indulgentia* 11. num. 12.
circa finem. Cujusmodi indulgentiae sunt
concessae plurimis, tum Religiosis, tum in-
scriptis alicui Confraternitati.

Ad facultates quae artinet, non suspen-
duntur eo anno facultates absolvendi a ca-
sibus Episcopalibus; ut ex tenore Bullarum
est evidens. Immo idem est de facultatibus
absolvendi a reservatis Papae, quando non
sunt concessae occasione indulgentiarum,
seu causa illas consequendi, sed ob alios fi-
nes, q. g. quae sunt concessae Regularibus in
ipsorum privilegiis. Idemque a fortiori est de
potestate super papales casus occurrentes con-
cessa Episcopis in *Trid. sess. 24. c. 6. de Reforma.*
Id enim aperte expressum est in Bulla *Gre-*
gorii XIII. Et licet hujusmodi clausula restri-
ctiva fuerit in sequenti Jubilaeo a *Clemente VIII.*
omissa in prima Bulla, idem tamen interro-
gatus dicitur respondisse, eandem fuisse in-
tentionem suam. Et ad tollendum dubium edi-
ta fuit iterum eadem Bulla, addita clausula
Indulgentiarum causa. Quamvis eadem omise-
rit etiam *Urbanus VIII.* anno 1625. declarat ta-
men se insistere. exemplo praedecessorum
suorum: & postea idem interrogatus re-
spondit hoc ipsum, quod *Clemens VIII.* hanc
solum scilicet fuisse suam intentionem. Ita
refert Cardinalis *Lugo d. 20. sect. 8. n. 145.* ad-
dens de hoc non fuisse amplius dubitatum.

Post annum Iubilaei, item post corona-
tionem Pontificis, & praecipue cum Ec-
clesia gravi persecutione vel difficultate
tingetur, solet Pontifex fidelibus ubique
locorum constitutis, qui Ecclesiam vel Ec-
clesias ab Ordinario designandas visitave-
rint, ibique preces pro exaltatione fidei, &
haereticam exirpatione, principumque Chri-
stianorum pace & concordia deo te fude-
rint, sacramque Eucharistiam primo vel se-
cundo Dominico, vel alio die ex duabus
hebdomadis susceperint, eleemosynamque
pro cuiusque devotione tribuerint, jeju-
naverintque feria quarta, sexta & sabba-
tium unius ex duabus hebdomadis, concedere
indulgentiam plenariam, sicuti in anno san-
cto Jubilaei Romani. Quod si aliquis ob
infirmiorem, aliamve causam non po-
tuerit praedicta exequi, conceditur fa-
cultas Confessori, omnia & singula in
opus pium, prout sibi visum fuerit, com-
Heriaz Sum. Theol. Pars I.

mutandi. Deinde praedicto Confessori ab
Ordinario approbato, delegatur pote-
stas absolvendi ab omnibus censuris, &
poenis a jure, vel ab homine in foro con-
scientiae, & a quibuscumque criminibus,
quantumvis gravibus, etiam contentis in
Bulla Coenae. Nulla tamen datur facultas
dispensandi super irreverentia, etiam oc-
cultae, deservit aut inabilitate quomodolibet
contracta. Denique datur facultas com-
mutandi quaelibet vota, excepto voto ca-
stitatis & Religionis.

Circa hujusmodi Jubilaeum observandum
est in primis juxta veriore opinionem (et
si Plurimi contrarium sentiant) non nisi se-
mel posse obtineri, ut *q. 1. n. 83.* dictum est,
& plane ingerit formula ipsa disjunctiva,
qua solet concedi: Indulgentiae porro in-
telligendae sunt, ut sonant. Non nocet ta-
men iterato praestare opera bona praescrip-
ta, animo lucrandi denuo, vel si in praecedenti
vice defectus fuerit, lucrandi primò
Jubilaeum; ut valeat, quantum valere po-
test. Quamvis alioquin probabilitas sen-
tentiae, si ei non subit veritas, non suppleat
valorem indulgentiae; ut Doctores notant.

Facit tamen probabilitas valere iteratam
absolutionem a reservatis ratione probabi-
lis jurisdictionis: quamvis revera juxta so-
lidiorum opinionem hujusmodi absolutio-
ni non sit locus, post jubilaeum semel lu-
cratum, in ordine ad quod lucrandum fa-
cultas ista absolvendi conceditur.

Jejunia porro praescribi solita sufficiunt,
etsi observata occurrentibus in iisdem fe-
riis jejunis obligantibus ex lege Ecclesiae
aut voto seu Regula; ut certum est, & do-
cet praxis Ecclesiae, permittuntque verba
Bullae. Eleemosyna quoque (quae potest
fieri ante vel post communionem, etsi haec
sumatur die Dominico) non necessarò de-
bet esse proportionata facultatibus, sed si-
deles erogare possunt, quantum pro suo quis-
que arbitrio judicaverit, ut loquitur *Inno-*
centius X. Constit. 1. Immensa in Bull. Rom.

De cetero diligenter considerandus est te-
nor Bullarum, qui non semper est idem, ut
securiori modo indulgentia obtineatur. Un-
de quamvis Plures censeant opera praescrip-
ta posse praestari partim in prima, partim
in secunda hebdomada, exceptis saltem je-
juniis: oppositum tamen in praxi est con-
suetudinem ob contrariam opinionem, cui
favere videtur tenor Bullarum. Ob quem
etiam Nonnulli dixerunt confessionem
non posse fieri Dominica die, qua com-
munionem, sed die praecedenti. Quamvis non
videam, quid in hoc mysterii lateat: &
alias melius plerumque sit confessionem
fieri ipsa die communionis. Verba etiam
Bullarum non multum urgent. Quod autem
circumfertur de *Clementis VIII.* declaratio-
ne contraria, non est authenticum, teste *Ar-*
riaga d. 29. n. 17. ubi etiam dicit ita fere om-
nes

98.
Hoc Iubio
laum potest
unica dum-
taxat esse
obtineri.

Probabilis
sententia
contraria
ad quid ju-
vat.

99.
Jejunia pra-
scripta pos-
sunt servari
occurrente
aliud pra-
cepto jeju-
nandi.

Eleemosyna
quantitas
est arbitra-
ria.

Causa ob-
servanda
in praxi.

An confessio
possit fieri
ipso die com-
munionis.

nes ductores nunc sentire. Estque id ipsum teste *Lugo disp. 27. n. 107.* in praxi Romæ, utique nota Pontifici.

XOO.
Possunt opera impleri diversis in locis.

Notandum præterea posse opera impleri diversis in locis. Sic v. g. qui Ecclesias visitavit in loco domicilii, in quo jubilæum est publicatum, potest alibi perficere cetera opera, quæ ubi fiant perinde est, et si *Bassani V. Jubilæus n. 4. §. Tertium* securius esse dicat, ut cetera perficiantur in loco saltem, in quo jubilæum similiter est publicatum. Alioquin quod diximus certum existimat *Castro Palao Tract. 24. disp. un. pu. 10. s. 3. n. 21.* Et planè jubilæi favor non localis, sed personalis est. Pro hujusmodi tamen attendi posset favor in Bulla concessus itinerantibus.

IOI.
An qui haerens neglexit Jubilæum, possit illud lucrari ultimo die, commutatis à Confessario operibus præscriptis.

Notandum III. dubitari de eo, qui sponte & scienter opera præscripta non implevit, & adveniente ultimâ die optaret jubilæum lucrari, an Confessarius possit opera ista commutare, sicque pœnitens jubilæum lucrari? Quàmvis enim malitia fuerit prævia, jam tamen pœnitens revera est impotens, uti infirmus; estque impedimentum ex suppositione necessarium. Quare id affirmant *Belincius* & alii citati à *Diana P. 5. Tr. 12. Resol. 26.* item *Lugo disp. 20. n. 139.* Sed de hoc ego valde dubito: cum videri possit Bulla loqui de iis, qui fuerunt legitime impediti: quod ita asserit *Arriaga disp. 29. n. 15.* ut oppositum vix probabile putet. Aliud esset de eo, qui jubilæo ferè transactum mera ignorantia & bo-

Quid censendum de

nâ fide opera omisisset: is enim posset confiteri & die Dominicâ communicare, cetera autem opera (pro quibus talis fuerit legitime impeditus) possent per Confessarium prorogari in sequentem septimanam. Similiter si quis opera impleverit exceptâ communione, & die Dominicâ in advertenter aliquid cibi vel potûs sumpserit, posset Communicatio commutari in aliud opus pium, vel differri in proximum tempus seu diem: nisi Bulla confessionem & communionem excipiant à facultate transferendi seu differendi ex causa opera præscripta; prout excipi juxta recentem Bullam notat *Arriaga disp. 29. n. 4.* Quod ego tamen videre non potui ex inspectione earumdem, signanter *Constit. Immense*, quæ est prima *Innocentii X.*

Notandum denique completo jubilæo posse pœnitentem absolvi à reservatis oblitis, modo saltem eo animo sit confessus tempore jubilæi. Similiter is, qui animo jubilæo lucrandi confessus erat reservata, etiam postea ipsum non lucretur mutata intentione, manet tamen absolutus sine reincidentia. Præterea tamen sic absolutus, & mutato animo cetera non perficientem, graviter peccare. Sed sine fundamentum: cum nec appareat lex naturæ, neque etiam positiva, quæ tallem animi mutationem graviter inhibeat, seu sic absolutum graviter obliget ad cetera perficienda. De his plura videri possunt apud Casuistas, præsertim recentiores.

DISPUTATIO QUINTA.

De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.

QUESTIO I.

An solus Sacerdos habens Jurisdictionem sit validus Minister?

I.
Solutio Sacerdos est validus minister Sacramenti Pœnitentiæ.

DICO I. Solus Sacerdos est minister validus hujus Sacramenti. Est de fide ex *Florentino in Decreto*, & *Tridentino sess. 14. c. 6.* & *can. 10.* Patet etiam ex *Matth. 16.* Quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata & in celo, & quæcumque solaveritis super terram, erunt soluta & in celo. *Joan. 20.* Quorum remisistis peccata &c. Quæ verba non ad omnes homines, sed ad solos Apostolos, eorumque in sacerdotio successores esse directa, patet ex *Tridentino sup.* & communi Sanctorum expositione, ac Ecclesiæ traditione. Vide *Ambrosium l. 1. de Pœnit. c. 2.* & alios apud *Suarez hic disp. 24. sect. 1.* Congruentia est, quod in nulla Republica bene ordinata potestas judiciaria sit omnibus communis, sed conveniat aliquibus tantum ad hoc specialiter deputatis; a-

deoque etiam in Ecclesia (quæ est Christi Respublica optimè ordinata) hæc potestas judiciaria non omnibus, sed solis sacerdotibus debuit convenire. Et planè congruebat, ut Christus eundem ministrum institueret, qui haberet potestatem super corpus Christi verum in Eucharistia, & super mysticum in Ecclesia ad remittenda fidelium peccata.

Dices: *C. Fures*, de *Furtis* ex *Concilio Tridentino* dicitur: *Fures & latrones si comprehensi aut vulnerati presbytero vel diacono confessi fuerint, communionem eis non negamus.* Et *Cyprianus Epist. 13.* aliàs *l. 3. Epist. 17.* ait: *Si presbyter repertus non fuerit, & prætere exitus caperit, apud diaconum quoque exomologesim facere delicti possint, ut manu eis in pœnitentiam imposta & veniant ad Dominum, cum pace.* Ergo non solus sacerdos validè absolvit. *Resp. Neg. Conf. Ad hoc cap. Fures* dico illud solum velle, quod fuerit in flagranti delicto vulneratus non sit neganda communicatio, si ostendant signa pœnitentiæ: fit autem mentio diaconi, non quod is possit sacramentaliter absolvere, sed quia in tali casu absente sacerdote potest dare commu-